

Rechtbank Amsterdam

Sector civiel, team Handel

Zaak-/rolnummer: C/13/771545 25/1227

Roldatum: 12 november 2025

**Conclusie van antwoord in het incident
strekken tot exceptie van
onbevoegdheid tevens litispending**

Inzake

1. Energy Transfer LP,

Vennootschap naar het recht van de Staat Delaware,
Verenigde Staten van Amerika, kantoorhoudende te
Dallas, Texas, Verenigde Staten van Amerika,

2. Energy Transfer Operating LLP,

Vennootschap naar het recht van de Staat Delaware,
Verenigde Staten van Amerika, kantoorhoudende te
Dallas, Texas, Verenigde Staten van Amerika,

3. Dakota Access LLC,

Vennootschap naar het recht van de Staat Delaware,
Verenigde Staten van Amerika, kantoorhoudende te
Houston, Texas, Verenigde Staten van Amerika,

**gedaagden in de hoofdzaak, eiseressen in het
incident**

advocaat: mr. J.H. Duyvensz

tegen:

Stichting Greenpeace Council,

Statutair gevestigd en kantoorhoudende te
Amsterdam,

**eiseres in de hoofdzaak, gedaagde in het
incident,**

advocaat: mr. E.W. Jurjens

INHOUDSOPGAVE CONCLUSIE VAN ANTWOORD IN INCIDENT

1. Inleiding en samenvatting

2. Nieuwe feiten

- 2.1. Oordeel jury in Staatsrechtszaak en daaropvolgende verzoeken GPI
- 2.2. 'Memorandum Opinion' rechter Gion 28 oktober 2025 en vervolg Amerikaanse procedure
- 2.3. Afwijzing verzoek ET opleggen van 'anti-suit injunction' aan GPI
- 2.4. Nieuwe uitingen ET

3. Bespreking feitelijke stellingen ET

- 3.1. Verdraaien van tijdslijn door ET
- 3.2. Verwarren van entiteiten
 - 3.2.1. Geen 'verwevenheid' GPI met andere Greenpeace entiteiten
 - 3.2.2. Opzettelijk verwarren van handelingen van separate rechtspersonen
- 3.3. Overige stellingen ET
 - 3.3.1. Onjuiste stelling dat Greenpeace geweld niet zou schuwen
 - 3.3.2. Stellingen over protesten tegen de DAPL bij Standing Rock
 - 3.3.3. Beweerdelijke gevolgen van uitingen GPI
 - 3.3.4. Collage met teksten
 - 3.3.5. Tussenconclusie

4. Rechtsmacht

- 4.1. Grondslag rechtsmacht art. 6, aanhef en onder e Rv
- 4.2. Relevante rechtspraak HvJ EU
- 4.3. Art. 17 Richtlijn: 'Special jurisdiction' voor anti-SLAPP zaken volgt al uit Rv
- 4.4. Toepassing art. 6(e) Rv in deze zaak
 - 4.4.1. Toepasselijke toetsingskader in het kader van beoordeling rechtsmacht
 - 4.4.2. Erfolgsort in deze zaak is in Nederland
 - 4.4.3. Argumenten ET tegen aannemen rechtsmacht snijden geen hout
 - 4.4.4. Enige opmerkingen over feitelijke stellingen ET

5. Litispendentie

- 5.1. Juridisch kader
- 5.2. De Staatsrechtszaak en de Nederlandse procedure gaan niet over 'hetzelfde onderwerp'
 - 5.2.1. Zaken gaan niet over 'hetzelfde onderwerp': bevestigd door experts en in Staatsrechtszaak
 - 5.2.2. Stellingen ET kunnen niet tot andere conclusie leiden
- 5.3. Subsidiair: vonnis Staatsrechtszaak zal niet in aanmerking komen voor erkenning
- 5.4. Meer subsidiair: geen grond voor gebruik discretionaire bevoegdheid

6. Overige punten

7. Conclusie

1 INLEIDING EN SAMENVATTING

1. Greenpeace International ("GPI") zal in deze conclusie van antwoord in het door Energy Transfer c.s. ("ET") opgeworpen incident toelichten waarom de incidentele vorderingen van ET voor afwijzing gereed liggen. In dit verband zal GPI achtereenvolgens ingaan op de volgende punten, in aanvulling op wat zij daarover in de dagvaarding heeft aangevoerd:
 - a. Nieuwe feiten (par. 2): een overzicht van ontwikkelingen in de Staatsrechtszaak. Daarmee beoogt GPI uw Rechtbank ook in deze fase van de procedure een zo actueel en volledig mogelijk beeld te geven van de feiten, zonder daarmee vooruit te willen lopen op de inhoudelijke behandeling van deze zaak.
 - b. Bespreking feitelijke stellingen ET (par. 3): de feitelijke stellingen van ET in haar incidentele conclusie lopen grotendeels vooruit op de inhoudelijke behandeling zaak, waar geen ruimte voor is in dit stadium van de procedure. Tegelijkertijd bevat de incidentele conclusie enkele dermate ernstige onjuistheden dat GPI het van belang acht om daar – mede in het licht van art. 21 Rv – nu al op in te gaan.
 - c. Rechtsmacht (par. 4): GPI zal toelichten dat uw Rechtbank rechtsmacht toekomt op grond van art. 6(e) Rv. In dit verband zal GPI het relevante toetsingskader schetsen en toepassen op deze zaak, in aanvulling op wat zij daarover in de dagvaarding heeft aangevoerd.
 - d. Litispendingie (par. 5): GPI zal toelichten dat er in deze zaak geen reden bestaat voor aanhouding van de zaak nu de zaken *primair* niet over hetzelfde onderwerp gaan, althans *subsidiar* het vonnis in de Staatsrechtszaak niet voor erkenning in aanmerking zal komen, althans *meer subsidiar* er in de omstandigheden van deze zaak geen grondslag bestaat voor toepassing van de discretionaire bevoegdheid ex art. 12 Rv.
 - e. Overige punten (par. 6) en conclusie (par. 7): in par. 6 verzet GPI zich gemotiveerd tegen het verzoek van ET tot openstellen van tussentijds beroep als uw Rechtbank rechtsmacht zou aannemen, en gaat zij in op de proceskosten in dit incident. Tot slot concludeert GPI tot afwijzing van de incidentele vorderingen van ET, met veroordeling van ET in de kosten van het incident (par. 7).
2. Met het voorgaande is voldaan aan het vereiste van art. 2.13 Lpr om een samenvatting in een processtuk langer dan 10 pagina's op te nemen. De lengte van dit processtuk is in elk geval noodzakelijk gezien de lengte van het processtuk van ET en de noodzaak voor GPI om de daarin opgenomen stellingen te weerspreken. GPI wijst er in dit verband op dat dit processtuk 9 pagina's korter is dan het processtuk van ET.

2 NIEUWE FEITEN

3. Sinds het moment van dagvaarding zijn er verschillende ontwikkelingen geweest in de Staatsrechtszaak, namelijk (1) het oordeel van de jury en daaropvolgende verzoeken van GPI; (2) een 'Memorandum Opinion' van de rechter die de Staatsrechtszaak behandelt met een oordeel over de onder (1) genoemde punten; (3) het verzoek van ET in de Staatsrechtszaak om GPI een zogenaamde 'anti-suit injunction' op te leggen en de afwijzing daarvan; en (4) nieuwe (online) uitingen van ET over GPI naar aanleiding van deze

ontwikkelingen. GPI zal deze punten kort toelichten. Daarmee beoogt GPI uw Rechtbank ook in deze fase van de procedure een zo actueel en volledig mogelijk beeld te geven van de feiten, zonder daarmee vooruit te willen lopen op de inhoudelijke behandeling. GPI zal in haar bespreking van de stellingen van ET over rechtsmacht en litispendingie waar relevant verwijzen naar deze nieuwe ontwikkelingen.

2.1 Oordeel jury in Staatsrechtszaak en daaropvolgende verzoeken GPI

4. Op 19 maart 2025 heeft de jury in de Staatsrechtszaak geoordeeld dat de Greenpeace entiteiten in totaal maar liefst \$ 667 miljoen aan Energy Transfer dienen te betalen (productie 53 ET). Daarvan zou in totaal bijna \$ 132 miljoen voor rekening van GPI moeten komen. Dit heeft wereldwijd terecht tot grote ophef geleid. De Amerikaanse advocaat van GPI en GP Inc. duidde de reden voor deze uitkomst kort en bondig als volgt: “What the verdict in this case reflected, your honor, is the community’s desire to punish someone who was involved in the protests” (**productie 35** – berichtgeving North Dakota Monitor).
5. Van belang is echter dat dit oordeel van de jury niet de definitieve uitkomst van de Staatsrechtszaak is. Dit zal uiteindelijk bepaald worden in eerste aanleg door de rechter die de zaak behandelt (dhr. Gion), door de North Dakota Supreme Court in hoger beroep en eventueel door de Supreme Court van de Verenigde Staten. GPI heeft in dit kader verschillende verzoeken aan deze rechter gericht, waarvan zij de twee meest relevante kort zal bespreken. De andere Greenpeace entiteiten hebben hun eigen, gelijklopende verzoeken ingediend. Deze verzoeken hebben inmiddels geleid tot afwijzing van een deel van de eisen van ET en vermindering van het door de jury toegekende bedrag met honderden miljoenen dollars, zoals hierna besproken zal worden.
6. Het eerste verzoek was de zogeheten “Renewed Motion for Judgment as a Matter of Law” die namens GPI op 16 april 2025 is ingediend (**productie 36**). Hierin verzoekt GPI de rechter de vorderingen van ET jegens haar *primair* niet-ontvankelijk te verklaren vanwege gebrek aan rechtsmacht *ratione personae*, althans *subsidiar* af te wijzen (productie 36, par. 67). De grondslag van deze verzoeken is samengevat als volgt (productie 36, par. 1):

“The jury’s March 19, 2025, special verdict awarded over \$130 million against Defendant Stichting Greenpeace Council aka Greenpeace International (“International”), a Dutch entity with no employees or business in North Dakota prior to the litigation filed by Plaintiffs. These massive damages purported to be based on International co-signing a letter (along with 500 other entities), for which a federal district court judge ruled the author itself was not subject to personal jurisdiction in North Dakota. The letter, which was not directed to any bank based in North Dakota, discussed European banking standards, and was signed by International in the Netherlands. Moreover, Plaintiffs never established that any recipients actually read the letter, much made a decision based on the letter, its contents or the fact of International’s additional signature. The jury also assigned liability for a purported conspiracy between International and Greenpeace, Inc. with respect to commission of the property torts in 2016, notwithstanding the fact that Plaintiffs failed to prove the existence of any such agreement, and for which the undisputed evidence established that International was not even aware of the nature and extent of Greenpeace, Inc.’s involvement in the protests.”

7. Het tweede verzoek van GPI zag op de – ook naar de standaarden van het toepasselijke recht – extreem hoge bedragen aan schadevergoeding die de jury heeft toegewezen. In dit kader heeft GPI tezamen met de andere twee Greenpeace entiteiten op 29 maart 2025 een “Motion to Reduce Damages Award” ingediend (**productie 37**). GPI vraagt hierin de rechter “[to] reduce the jury’s damages award because it exceeds the statutory limit for exemplary damages, fails to account for contributory fault and bears no reasonable relationship to the economic damage incurred by Plaintiffs” (productie 37, par. 39).
8. Daarbij wijst GPI er in het bijzonder op dat de jury haar aansprakelijk heeft geacht voor zeven beweerdelijke uitingen die zij volgens ET zelf niet eens heeft gedaan (productie 37, par. 38). GPI verwijst verder naar de inhoud van haar verzoek voor een volledig beeld van de redenen waarom de jury volgens haar niet tot toewijzing van de bedragen aan schadevergoeding had mogen en kunnen komen.

2.2 ‘Memorandum Opinion’ rechter Gion 28 oktober 2025 en vervolg Amerikaanse procedure

9. Op 28 oktober jl. heeft rechter Gion, in reactie op de hiervoor besproken verzoeken om het jury-oordeel aan te passen, een ‘Memorandum Opinion’ uitgevaardigd waarin hij de gezamenlijke potentiële aansprakelijkheid van de Greenpeace-entiteiten verlaagt van USD 667 miljoen naar USD 345 miljoen (**productie 38**). Het aandeel van GPI werd verlaagd van USD 131.889.740 naar USD 64.357.100 (een reductie van USD 67.532.640).
10. Ten aanzien van de vier ‘torts’ waarvoor de jury GPI aansprakelijk achtte oordeelt rechter Gion als volgt:
 - a. ‘Conspiracy’: de rechter stelt dat “the BankTrack letter and communications between GP and GPI (...) could reasonably lead a jury to conclude a conspiracy existed” (productie 38, par. 15). Hij drukt vervolgens wel zijn verwondering uit over het feit dat de jury GPI wél, en Greenpeace Fund Inc. (hierna: “GP Fund” of “GPF”) niet deelnemer acht aan een ‘conspiracy’, kennelijk op basis van dezelfde handeling, namelijk het ondertekenen van de BankTrack-brief (par. 23):

“The Court struggled to reconcile the divergent findings that GPF did not participate in the conspiracy to defame, especially because the jury found GPI did conspire based on its signature on the BankTrack letter, and little more. If the jury found GPF's liable based on their signature as 'one-half' of Greenpeace USA, and nothing more (since the protest activities of GP were not imputed to GPF or GPI), the Court sees little difference in culpability between GPI and GPF.”

De vraag hoe het ondertekenen van een open brief, “and little more”, redelijkerwijs tot de conclusie kan voeren dat er sprake is van een ‘conspiracy’ wordt niet nader besproken.

De rechter merkt nog wel op dat ‘conspiracy’ niet tot het toekennen van een apart bedrag moet leiden, omdat dit reeds verdisconteerd is in de vergoeding voor de onderliggende ‘torts’ (par. 16 en 33 (abusievelijk als 18 genummerd), onder e). Niettemin geeft zijn tabel met resterende aansprakelijkheden (par. 20-21) een bedrag van USD 879.790 jegens GPI uit hoofde van ‘conspiracy’ aan. GPI is voornemens de rechter te verzoeken deze kennelijke tegenstrijdigheid op te helderen.

- b. 'Defamation' en 'defamation per se': de rechter vat de argumenten van de partijen samen en stelt dan: "the Court cannot find the jury could not reach the conclusion it did" (par. 20). Kernvragen, zoals of de betwiste uitingen opinies of feitelijke beweringen zijn, of zij met 'actual malice' gedaan zijn, en wat het oorzakelijke verband tussen de betwiste uitingen en de gestelde schade is, blijven onbesproken. De rechter wijst de vordering wegens 'defamation per se' wel af, omdat deze 'gewone' defamation dupliceert (par. 25), met als gevolg een reductie van USD 41.652.850 voor GPI. Ook schrapt hij de 'exemplary damages' wegens 'defamation' ter hoogte van USD 25 miljoen, omdat ET nagelaten had binnen negentig dagen na kennisname 'correction or clarification' van de bestreden uitspraken te verzoeken. Dat is onder het recht van North Dakota een voorwaarde voor toekenning van dergelijke 'damages' (par. 31).
 - c. 'Tortious interference': wederom vat de rechter de standpunten van de partijen kort samen en oordeelt dat "evidence was presented that would allow a jury to reach the conclusion this jury reached" (par. 28). Daarbij blijven belangrijke vragen liggen, zoals de rol van derden zoals het US Army Corps of Engineers en de federale rechter in het ontstaan van de verdragingschade die door de jury vastgesteld is (waarbij van belang is dat de jury specifiek de instructie had gekregen om de relatieve schuldvraag aan de rechtbank over te laten).
11. Deze 'Memorandum Opinion' is niet het eindvonnis in de Staatsrechtszaak. Rechter Gion geeft aan dat daarvoor onder andere nog een specificatie van ET's kosten nodig zal zijn (par. 40, kennelijk abusievelijk als 25 genummerd).
12. ET heeft aangekondigd tegen de reductie van de aansprakelijkheid in hoger beroep te gaan, maar noemt zich verheugd dat het resterende bedrag van USD 345 miljoen een "clear signal to those who choose to deliberately break the laws of the United States of America" geeft (**productie 39**). GPI en de Amerikaanse Greenpeace-entiteiten zijn op hun beurt voornemens binnenkort een "Motion for a New Trial" in te dienen. Er is daarvoor een scala aan gronden, niet in het minst het astronomische bedrag dat toegekend is, waarvan nu ook door de rechter erkend is dat het honderden miljoenen dollars te hoog was, en de weigering om de 'trial' naar een ander district te verplaatsen, gezien de persoonlijke ervaringen van de juryleden met de protesten.

2.3 Afwijzing verzoek ET opleggen van 'anti-suit injunction' aan GPI

13. Op 22 juli 2025, bijna een half jaar nadat zij de dagvaarding ontvangen had, heeft ET in de Amerikaanse zaak middels een "Emergency Motion for Anti-Suit Injunction" verzocht om GPI met spoed een gebod op te leggen deze procedure te staken (productie 71 ET).
14. In het verzoek stelt ET in de kern dat GPI zich tot uw Rechtbank gewend zou hebben met de bedoeling "to relitigate issues already decided here", wat zij kwalificeert als "a blatant, calculated end-run around the lawful outcome of this case and an affront to the integrity of this Court" (productie 71 ET, par. 2). Verder zou de onderhavige zaak kwalificeren als "vexatious litigation", een "campaign of legal evasion", "desperate" en zou GPI uw Rechtbank 'expliciet' vragen "to resolve issues that the Court and the jury have already resolved" (productie 71 ET, par. 3, 8 en 13). ET stelt belerend dat "The Court cannot countenance GPI's assault on its integrity" (productie 71 ET, par. 32) en noemt de

onderhavige zaak zelfs een “[threat to] the legitimacy of the North Dakota judiciary” (productie 71 ET, par. 33).

15. De rechter volgt deze vergaande standpunten van ET niet en wijst dit verzoek af bij vonnis van 9 september 2025 (**productie 40**).¹ Zoals blijkt uit dit vonnis is een kernvereiste voor toewijzing van een ‘anti-suit injunction’ dat in de andere zaak “the same issues” voorliggen (productie 40, par. 6). De rechter observeert in dit verband dat zowel de onderhavige zaak als de Staatsrechtszaak zich afspelen tegen de achtergrond van dezelfde feiten, te weten de aanleg van de DAPL. Echter, de twee zaken gaan niet over “the same issues”, zo oordeelt de rechter (productie 40, par. 7):

“However, as indicated by the recitation of the claims in the respective actions, the issues do not seem to be the same. As noted in GPI’s brief, North Dakota does not recognize a SLAPP or anti-SLAPP action, as such. So, as that issue was not raised in North Dakota, but is alleged and recognized in the Netherlands, there is a difference on that issue. Likewise, the North Dakota action did not consider any allegations of defamatory statements directed toward GPI from Energy Transfer.”

16. Ook de overige argumenten van ET verwerpt de rechter. De rechter acht de onderhavige zaak niet ‘vexatoire’, zoals ET ook in haar incidentele conclusie bij herhaling stelt, “because GPI’s Dutch claims do not require to relitigate the claims of the North Dakota action”. ET heeft hoger beroep ingesteld tegen dit oordeel. Die zaak ligt momenteel voor bij de North Dakota Supreme Court. Door het instellen van deze eis, die hetzelfde resultaat beoogt als de incidentele vorderingen in deze zaak, heeft ET GPI ten onrechte (nog) verder op kosten gejaagd.

2.4 Nieuwe uitingen ET

17. Zoals GPI heeft toegelicht in de dagvaarding (hoofdstuk 3.4) uit ET voortdurend ernstige, ongefundeerde beschuldigingen aan haar adres, met name online. Deze zijn daarmee (ook) in Nederland doorlopend beschikbaar en veroorzaken continu reputatieschade voor GPI (zie ook dagvaarding, par. 154 onder x).
18. Na aanvang van de behandeling op zitting van de Staatsrechtszaak heeft ET wederom talrijke ongefundeerde beschuldigingen geuit jegens GPI. Zo zou GPI zich schuldig hebben gemaakt aan “organizing, funding, and encouraging the unlawful destruction of property and dissemination of misinformation” (**productie 41** – statement van ET in berichtgeving van de Washington Examiner).
19. Na het oordeel van de jury heeft ET nog meer ongefundeerde uitingen gedaan – dit terwijl zoals hiervoor toegelicht daarmee de Staatsrechtszaak nog niet ten einde is. Op 31 maart 2025 verschijnt er een artikel op de website “Daily Caller” met de titel: “EXCLUSIVE: How Greenpeace’s Pipeline Protests Ultimately Led It To The Brink Of Bankruptcy” (**productie 42**). De Daily Caller is een website die is opgericht door de conservatieve commentator Tucker Carlson, voormalig host van een talkshow op Fox News. In dit artikel uit ET – bij monde van haar Amerikaanse advocaat dhr. Trey Cox van het kantoor Gibson Dunn – een groot aantal beschuldigingen over GPI en de twee Amerikaanse Greenpeace-entiteiten.

¹ Dit feit wordt overigens niet vermeld in het vervangende processtuk van ET, dat dateert van enkele weken na dit vonnis.

Daarbij maakt ET ten onrechte geen onderscheid tussen de drie gedaagde Greenpeace-entiteiten, zonder onderscheid te maken tussen hun respectievelijke rollen in de zaak.

20. Zo stelt ET bij monde van haar advocaat in dit artikel dat “[t]hey [de Greenpeace entiteiten waaronder GPI – advocaat] coordinated attacks on the Dakota Access Pipeline during construction” en dat “activists linked to or trained by Greenpeace-paid protesters” zich schuldig zouden hebben gemaakt aan “[d]estroying and damaging equipment”. ET stelt zelfs dat GPI zich schuldig zou hebben gemaakt aan aanvallen op mensen (“When you (...) attack the people (...) that stuff is unacceptable”). Deze onjuiste en ongefundeerde beschuldigingen beschadigen de kern van de reputatie van GPI, dat als gezegd vreedzaamheid als één van haar kernwaarden heeft.
21. ET heeft eind maart/begin april 2025 een link naar het artikel van de Daily Caller met een aantal van deze quotes op haar LinkedIn-pagina geplaatst (**productie 43**). Ook heeft ET op haar in de dagvaarding besproken website ‘Energy Transfer Facts’ een statement geplaatst waarin zij de rechter en de jury bedankt, en stelt: “Our victory is shared with the people of Mandan and throughout North Dakota who had to live through the daily harassment and disruptions caused by the protesters who were funded and trained by Greenpeace” (**productie 44**). Uit niets blijkt dat de Greenpeace entiteiten (laat staan GPI) deze rol vervuld zouden hebben.
22. Op de website van zijn kantoor Gibson Dunn stelt Cox dat GPI en de andere Greenpeace entiteiten “not only organized and funded physical attacks on the pipeline and its construction crews but also spread malicious and deceptive narratives about Energy Transfer and law enforcement in Morton County” (**productie 45**).² Op de profielpagina van Cox op de Gibson Dunn website staat dat hij lead counsel is voor Dakota Access (onderstreping: advocaat) “suing Greenpeace International in largest case in the history of North Dakota, claiming that Greenpeace incited terrorist acts (...)” (**productie 46**). Daarmee herhaalt hij ten onrechte al eerder door ET gedane (en volledig ongefundeerde) uitingen dat GPI zich schuldig zou hebben gemaakt aan de organisatie van fysieke aanvallen op de DAPL en op mensen, en zelfs ‘terroristische daden’ zou hebben uitgelokt. Dit is een bewering die, anders dan Cox suggereert, geen deel uitmaakt van de Staatsrechtszaak.
23. Al deze uitingen van en namens ET over GPI, die ook in Nederland toegankelijk zijn via het internet, ondermijnen en schaden de zorgvuldig opgebouwde reputatie van GPI. Dit is temeer problematisch in een actuele maatschappelijke context waar NGO’s als GPI sterk onder druk staan, zoals het College voor de Rechten van de Mens in haar laatste jaarrapportage al signaleerde (**productie 47** – relevante delen van deze rapportage).
24. Alarmerend is tot slot dat in het hiervoor besproken artikel op de Daily Caller website Cox afsluit met de volgende melding:

“Cox told the DCNF that he has received numerous calls from people in the oil and gas industry inquiring about the case and whether they may be able to pursue similar actions in the wake of the Greenpeace verdict. “I’m getting a number of calls and questions about what happened in this case. ‘How did you do this? Is this something that might apply to us?’” Cox said. “I’m getting calls from the oil and

² Dit zijn uitingen van Gibson Dunn, maar zullen niet zonder uitdrukkelijke goedkeuring van ET online zijn gepubliceerd.

gas industry, and I'm getting calls from any number of other industries that have been similarly affected."

25. Er dreigen dus mogelijk voor GPI en/of andere maatschappelijke organisaties talrijke soortgelijke zaken als de Staatsrechtszaak, en niet alleen in de Verenigde Staten.³

3 BESPREKING FEITELIJKE STELLINGEN ET

26. De feitelijke stellingen van ET in hoofdstuk 1 t/m 6⁴ van haar incidentele conclusie lopen grotendeels vooruit op de inhoudelijke behandeling van de zaak. Een inhoudelijk oordeel over deze stellingen is niet noodzakelijk voor de beoordeling van de incidentele vorderingen van ET. Zoals GPI hierna zal toelichten bestaat er geen ruimte voor een inhoudelijke behandeling van de zaak in een incident over rechtsmacht c.q. litispendentie.⁵ GPI zal in dit stadium daarom niet alle feitelijke stellingen van ET in de incidentele conclusie in detail weerspreken (zij betwist deze wel en zal dit verder onderbouwen in de inhoudelijke fase van de procedure). Echter, de incidentele conclusie bevat enkele dermate ernstige feitelijke onjuistheden dat GPI het van belang acht om daar – mede in het licht van art. 21 Rv – nu al op in te gaan.
27. Om de rol van GPI groter te laten lijken dan het medeondertekenen van een open brief, bedient ET zich in haar incidentele conclusie van een goocheltruc die GPI al uit de Amerikaanse procedure kent. Deze bestaat uit kort samengevat uit de volgende drie stappen:
- (i) **Verdraaien van tijdslijn:** ET beschuldigt GPI van onrechtmatige samenspannen met GP Inc. om de bouw van de DAPL in 2016 te verhinderen (incidentele conclusie, par. 2.6). Deze samenspanning zou bestaan hebben uit twee "pijlers" (par. 4.1): kort gezegd het in 2016 organiseren of ondersteunen van onrechtmatige acties, en het op grote schaal verspreiden van onjuiste mededelingen, beiden met als doel om de aanleg van de DAPL te voorkomen. In haar chronologische weergave van de gebeurtenissen in 2016 verwijst ET ter onderbouwing van de beweerdelijke rol van GPI daarbij uitsluitend naar stukken in verband met het 'Global Pipelines/ETP Project'. Dat is echter, zoals ET goed weet, een project uit 2018 waar GPI en GP Inc. bij betrokken waren om onder andere weerstand te bieden tegen de SLAPPs van ET. GPI meent dat ET in dit deel de feiten zodanig weergeeft dat er sprake is van een schending van art. 21 Rv.
 - (ii) **Verwarren van entiteiten:** het argument dat er sprake zou zijn geweest van een samenspanning zet ET vervolgens in om "korteidshalve" (zie 2.7) te spreken van "Greenpeace", "waaronder dus ook GPI wordt verstaan". De beweerdelijke handelingen van drie separate rechtspersonen worden zo op één hoop gegooid, en

³ GPI tekent daarbij aan dat het kantoor Gibson Dunn wereldwijd opereert en ook in Europa verschillende kantoren heeft. In de e-mail correspondentie tussen de raadslieden van GPI en ET voorafgaand aan de dagvaarding stond in dit verband onder meer dhr. Robert Spano van Gibson Dunn op cc, die is verbonden aan de Londense en Parijse vestigingen van het kantoor.

⁴ Dit geldt overigens ook voor een belangrijk deel van de hoofdstukken 7 en 8, zoals GPI hieronder nog zal onderbouwen.

⁵ Rb. Midden-Nederland, locatie Utrecht 8 januari 2025, ECLI:NL:RBMNE:2025:10, r.o. 3.4.

de rol van GPI is niet meer van die van GP Inc. te onderscheiden.⁶ Zoals hieronder zal blijken is géén van de handelingen die ET aan “Greenpeace” toeschrijft uitgevoerd door GPI, op het ondertekenen van de open brief van BankTrack na.⁷

- (iii) **Overige stellingen ET:** de incidentele conclusie staat bol van irrelevante stellingen van ET die als doel hebben om een sfeer van verdachtmaking rond GPI te scheppen. Zo zou GPI ‘geweld niet schuwen’ en zou haar handelen ernstige gevolgen hebben gehad voor de bevolking van North Dakota. Hoewel deze (onjuiste) stellingen niet relevant zijn in dit deel van de procedure geeft ET verschillende feiten dermate misleidend weer dat GPI daar een viertal opmerkingen over plaatst.

3.1 Verdraaien van tijdslijn door ET

28. In hoofdstuk 4 van de incidentele conclusie presenteert ET een schijnbaar chronologische vertelling van de gebeurtenissen rondom de protesten tegen de DAPL. Het hoofdstuk begint in april 2016 als de protesten beginnen (par. 4.3), gaat verder met een omschrijving van de uitbreiding van de protesten in augustus/september 2016 (par. 4.3-4.17) en eindigt in februari 2017 als de protesten ophouden (par. 4.18 e.v.).
29. ET weet zeer goed dat GPI in augustus en september 2016 niet op de hoogte was van enige betrokkenheid van GP Inc. bij de protesten tegen de DAPL. De vroegste aanwijzing in de 100.000 aan ET geopenbaarde documenten (incidentele conclusie, par. 8.13 onder (iv)) dat GPI überhaupt wist van de activiteiten van Inc. is een e-mail van een GP Inc.-medewerker op 28 oktober 2016 aan een algemene lijst van campagnedirecteuren binnen het wereldwijde Greenpeace-netwerk, waarin zij schrijft: “We've been keeping it quiet but you will not be surprised to hear that Greenpeace US is very engaged in the Indigenous led protests at Standing Rock (...)”. (productie 22 ET).⁸
30. Echter, ondanks deze wetenschap stelt ET in haar incidentele conclusie (par. 4.9-4.11) het volgende (onderstreping: advocaat):

“4.9 Vanaf het vroege begin van voormelde acties leverde Greenpeace ondersteuning aan de actievoerders, onder meer in de vorm van geld (inclusief subsidies verstrekt door GPI), materieel, voorraden en training. Zo leverde Greenpeace kampeerbenodigdheden, een zonnegenerator, busjes, kajaks, verkenningcamera's en verrekijkers (om informatie te verzamelen), toegang tot satellietinternet en vele andere spullen. Die steun was cruciaal voor de instandhouding van de kampementen en de van daaruit georganiseerde anti-DAPL-protesten.

4.10 Inmiddels was ook een 'GPI dream team' opgericht dat de "global priority project on ETP [Energy Transfer Partners]" ondersteunde. Dat was een project

⁶ GP Fund had geen enkele rol.

⁷ Overigens zijn veel van deze handelingen ook niet door GP Inc. uitgevoerd, althans niet zoals ET ze voorspiegelt.

⁸ De reden voor “*keeping it quiet*” was dat GP Inc. het, in lijn met haar “Indigenous Peoples Policy”, ongepast vond haar solidariteit met de protesten aan te wenden om zichzelf tot het middelpunt van de aandacht te maken.

opgericht door GP Inc en GPI met onder meer als doel "to confront and delay pipelines on the ground".

4.11 In september 2016 arriveerden Greenpeace-medewerkers in North Dakota om de activiteiten gericht op het stoppen van de bouw van de DAPL te coördineren en te ondersteunen (...)."

31. Uit de plaatsing van par. 4.10 in de chronologie, en het gebruik van het woord 'inmiddels' blijkt heel duidelijk dat ET uw Rechtbank wil doen geloven dat GPI met een 'dream team' in de periode augustus-september 2016 (en in elk geval vóór oktober 2016) een doorslaggevende rol speelde in de protesten tegen de DAPL. Dit wordt verder bevestigd door de bewering in de voorgaande paragraaf (4.9) dat Greenpeace "vanaf het vroege begin" van de protesten ondersteuning leverde, "inclusief subsidies verstrekt door GPI".
32. Echter, zoals ET zelf ook weet, is dit niet de waarheid. Het 'dream team', het 'global priority project' en de subsidies waarnaar verwezen wordt komen pas in beeld in 2018. Maar ET doet haar uiterste best dit te verhullen. Om de waarheid te achterhalen is het nodig om de voetnoten en producties waar ET in par. 4.10 van haar conclusie naar verwijst in detail te bestuderen.
33. De eerste zin van deze paragraaf ("Inmiddels was ook een 'GPI dream team' opgericht dat de "global priority project on ETP [Energy Transfer Partners]") ondersteunde" eindigt met voetnoot 45, waarin ET verwijst naar productie 23 ET. Dit is een e-mail van een GPI-medewerker van 16 februari 2018. Voor de duidelijkheid: 16 februari 2018 is ruim na het einde van de protesten tegen de DAPL. De DAPL is dan zelfs al afgerond en vanaf juni 2017 in gebruik genomen (dagvaarding, par. 34). Daaruit kan niet volgen dat GPI 'inmiddels' – dus rondom augustus 2016 – betrokken is geweest bij de protesten tegen de DAPL.
34. De tweede zin van deze paragraaf ("Dat was een project opgericht door GP Inc en GPI met onder meer als doel "to confront and delay pipelines on the ground") eindigt met voetnoot 46, waarin ET verwijst naar productie 24 ET. Zowel in de voetnoot als in de omschrijving van de productie laat ET de datum van deze presentatie weg (ET weet uiteraard heel goed van wanneer deze dateert). Het gaat om een presentatie van 12 februari 2018.
35. In februari 2018 liep er inderdaad een project over ET waar GPI bij betrokken was. Op dat moment liep namelijk al bijna een half jaar de Federale Rechtszaak tegen onder meer GPI en GP Inc. (dagvaarding, par. 41 e.v.). In dat verband is het "Global Pipelines/ETP Project" gestart (productie 23 en 24 ET) met financiële ondersteuning van GPI. In het kader van dit project heeft GP Inc. de praktijken van ET onder de aandacht gebracht, onder andere bij financiële instellingen. De pijpleidingen die onderwerp van het project waren, waren geplande nieuwe pijplijnen voor het vervoer van olie gewonnen uit Canadese teerzanden. Het doel van dit project was dan ook om legitieme handelingen in het kader van publieke participatie mogelijk te maken en om duidelijk te maken dat GPI en GP Inc. niet geïntimideerd waren door de SLAPP (Federale Rechtszaak) die toen liep. Het Global Pipelines/ETP project had niet tot doel om de bouw van de DAPL te voorkomen. Dat zou ook onzinnig en ongerijmd zijn geweest, omdat die pijpleiding immers al meer dan een half jaar af was en werd gebruikt.
36. Even misleidend en onjuist is de al genoemde stelling van ET (par. 4.9) dat vanaf het vroege begin van de protesten, dus al vanaf april 2016 (onderstreping: advocaat): "Greenpeace ondersteuning [leverde] aan de actievoerders, onder meer in de vorm van geld (inclusief

subsidies verstrekt door GPI”. Verder op in haar incidentele conclusie werkt ET deze onjuiste stelling nader uit (par. 4.13):

“GPI betaalde bovendien ook reiskosten- en dagvergoedingen aan actievoerders en financierde ook anderszins (via GP USA) de activiteiten van de actievoerders, hetgeen hen in staat stelde hun onrechtmatige acties uit te (blijven) voeren. Zo heeft Greenpeace onder meer het Indigenous Peoples Power Project (IP3) (financieel) ondersteund (...) De stelling van GPI dat zij geen betrokkenheid had bij de acties en alleen GP Inc beperkte steun leverde is dus onjuist.”

37. ET stelt dus onomwonden in haar incidentele conclusie dat GPI actievoerders financieel gesteund zou hebben tijdens de protesten tegen de DAPL rond augustus 2016. Echter, en wederom zoals ET weet, is dit niet de waarheid.
38. ET verwijst ter onderbouwing van deze stelling in voetnoot 51 (par. 4.13, eerste zin) naar haar productie 8. Dit is de transcriptie van een *deposition* van Mads Christensen, de Executive Director van GPI. Daarin wordt hem gevraagd naar een transactie tussen GPI en GP Inc. die in Exhibit 1710 omschreven wordt, in het kader van een project genaamd “pipelines and ETP”.
39. Exhibit 1710 is hetzelfde stuk dat ET als productie 28 ET in deze zaak heeft overgelegd. Dit is een e-mail van een medewerker van GPI van 26 maart 2018. ET noemt in voetnoot 51 wel productie 28 ET, maar laat na te vermelden dat dit hetzelfde document is als Exhibit 1710 in de Staatsrechtszaak, en dus de stelling van ET niet kan onderbouwen. GPI acht de kans dat dit een omissie is gezien de hiervoor besproken omstandigheden zeer beperkt.
40. Voor zover er nog twijfel kon bestaan dat ET welbewust probeert de lezer van haar conclusie om de tuin te leiden wordt deze weggenomen door par. 4.24 van haar incidentele conclusie, waar zij ingaat op de beweerdelijke ‘lastercampagne’ van GPI. Door de formulering hiervan, en de terugverwijzing naar de hiervoor besproken par. 4.10 van haar incidentele conclusie, is duidelijk dat ET stelt dat dit beweerdelijke handelen van GPI (dat wordt betwist) ook in 2016 plaatsgevonden zou hebben:

“4.24 Deze campagne kwam neer op het verspreiden van lasterlijke mededelingen naar (potentiële) banken. Die mededelingen werden gedaan in brieven, tijdens persoonlijke ontmoetingen met banken en via de mediakanalen van Greenpeace. Deze desinformatiecampagne viel eveneens onder het door GPI opgerichte 'Global Pipelines/ETP Project' welk project dus niet alleen als doel had "to confront and delay pipelines on the ground" (zie hiervoor onder 4.10) maar ook om de DAPL tegen te houden door druk op de banken uit te oefenen.”

41. Zoals hiervoor toegelicht is het Global Pipelines/ETP project van GPI en GP Inc. pas in februari 2018 van start gegaan, toen de DAPL al volop in gebruik was. Dit project kan dus op geen enkele manier aantonen dat GPI betrokken was bij een ‘conspiracy’ om de bouw van de DAPL door een ‘lastercampagne’ tegen te houden.
42. Kortom: ET’s verwijzingen naar het ‘Global Pipelines/ETP Project’ uit 2018 bewijzen niets. Er is geen samenspanning geweest om de bouw van de DAPL te verhinderen. GPI en GP Inc. hebben zich alleen in 2018 verenigd toen zij zich door de SLAPP van ET (de Federale Rechtszaak, een ongefundeerde ‘RICO’ claim) genoodzaakt zagen op rechtmatige wijze

samen op te trekken. Daarmee is er geen basis om GPI met de Amerikaanse Greenpeace-entiteiten te vereenzelvigen.

43. Omdat het hier gaat om feiten die ET ook kent, maar op ernstig misleidende wijze heeft gepresenteerd, meent GPI dat ET zich op dit punt schuldig maakt aan een schending van de waarheids- en volledigheidsplicht ex art. 21 Rv. Uit artikel 21 Rv volgt een *verplichting* voor partijen om de feiten 1) volledig, en 2) naar waarheid aan te voeren.⁹ Partijen zijn onder meer verplicht om nooit feiten te stellen waarvan zij weten dat die feiten niet juist zijn waardoor de rechter en de wederpartij op het verkeerde been worden gezet.¹⁰ Uit voorgaande blijkt dat ET dat wel heeft gedaan. GPI verzoekt uw rechtbank daarom hieraan (bij de inhoudelijke behandeling van de zaak danwel, voor zover relevant in dit stadium van de procedure¹¹) de conclusies te verbinden die u geraden acht.¹²

3.2 Verwarren van entiteiten

3.2.1 Geen 'verwevenheid' GPI met andere Greenpeace entiteiten

44. ET stelt daarnaast dat GPI, GP Fund en GP Inc. zodanig 'verweven' zouden zijn dat er gesproken zou kunnen worden van één "Greenpeace", waardoor het kennelijk bij vaststellen van aansprakelijkheid niet meer zou uitmaken welke entiteit precies welke handeling uitgevoerd heeft. Dit raakt kant noch wal.
45. GPI merkt in dit verband op dat dit argument in de Amerikaanse procedures ten aanzien van GPI nooit gemaakt is door ET.¹³ Alleen daarom kan dit argument niet verklaren waarom ET GPI in de VS gedagvaard heeft, of helpen onderbouwen dat de Amerikaanse rechter beschikt over een aanvaardbare grondslag voor rechtsmacht.
46. Het argument is ook onjuist. Zoals in de dagvaarding is toegelicht is GPI een aparte rechtspersoon, met een eigen rol en verantwoordelijkheden binnen het Greenpeace-netwerk (dagvaarding, hst. 2). Tegen die achtergrond hebben GPI en GP Inc. in november 2016 de BankTrack-brief ook apart ondertekend. GPI en GP Inc. werken, zoals omschreven in de dagvaarding, samen in de context van het Greenpeace-netwerk, maar zijn elk onafhankelijke rechtspersonen met een eigen verantwoordelijkheid, een eigen 'board', eigen dagelijks bestuur, eigen werknemers en eigen financiële middelen.
47. Het feit dat er geldstromen vloeien tussen GPI en GP Inc. (incidentele conclusie, par. 2.4) wil niet zeggen dat deze twee rechtspersonen met elkaar vereenzelvigd kunnen worden. Ook op dit punt probeert ET weer ten onrechte te suggereren dat GPI in 2016 geld ter beschikking heeft gesteld aan GP Inc. in het kader van de protesten tegen de DAPL

⁹ Zie T&C Van Mierlo bij artikel 21 Rv, onder 1a; Conclusie A-G De Bock, ECLI:NL:PHR:2021:38, par. 3.11-3.13.

¹⁰ Conclusie A-G De Bock, ECLI:NL:PHR:2021:38, par. 3.11-3.13.

¹¹ Immers, de feitelijke stellingen van ET zijn niet relevant voor de beoordeling van dit incident.

¹² Zie bijv. Conclusie A-G De Bock, ECLI:NL:PHR:2021:38, par. 3.22. Zie ook Tekst & Commentaar Van Mierlo bij artikel 21 Rv, onder 4b. Uw rechtbank kan dat ambtshalve doen, vgl. HR 25 maart 2011, ECLI:NL:HR:2011:B09675, NJ 2012/627 m.nt. H.J. Snijders, r.o. 3.3. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om het afwijken van processuele hoofdregels zoals aanpassen bewijslast; bewijswaardering; eerder toewijzen van schadevergoeding en/of veroordeling in de werkelijke proceskosten.

¹³ ET heeft alleen aangevoerd dat GP Inc. en GP Fund 'alter ego's' zouden zijn (vereenzelvigd zouden kunnen worden). Dit argument is afgewezen door de rechter.

(incidentele conclusie, par. 24 en voetnoot 12). Het feit dat de directeur van GPI het recht heeft om kandidaten voor een Executive Director positie van een NRO te diskwalificeren als zij niet voldoen aan minimumcriteria, neemt niet weg dat de Executive Director van GP Inc. benoemd wordt door het bestuur van GP Inc. zelf. Hoewel GPI de strategieën van de NRO's (national / regional organisations) op hoog niveau coördineert, en in dat kader driejarige strategische plannen van hen ontvangt, beschikt GPI zoals in de dagvaarding toegelicht niet over bevoegdheid om hun activiteiten te sturen. Dit is bevestigd door de hoogste civiele rechter in Schotland (de Court of Session, in een andere zaak waarin een oliebedrijf trachtte GPI met een NRO te vereenzelvigen. De Court of Session oordeelde hierover echter: "GPI is a separate legal entity from the various Greenpeace NROs and has no power of direction over them."¹⁴ Er is geen sprake van dat GPI "alle activiteiten van Greenpeace in de Verenigde Staten" controleert, zoals ET stelt.

48. ET verwijst nog naar bevindingen van rechter Marquart (die tot zijn pensioen in 2022 de Staatsrechtzaak overzag, productie 6 ET), waarin hij inderdaad lijkt te zeggen dat GPI samen met GP Fund alle activiteiten van Greenpeace in de VS controleert. In dit vonnis is GP Inc. gedefinieerd als "GI", GP Fund als "GPF" en GPI als "GPI" (productie 6, par. 1). Echter, in par. 7 van dit vonnis haalt rechter Marquart "GI" en "GPI" door elkaar waar hij oordeelt: "Concerning GPF, it and GPI also hold themselves out as Greenpeace USA". Dit oordeel is alleen begrijpelijk als voor "GPI", "GI" gelezen wordt. Dat blijkt ook uit de volgende zin, waarin Marquart constateert dat twee entiteiten dezelfde bestuurder hebben. Dit is alleen zo bij GP Fund en GP Inc., en niet bij GP Fund en GPI. Deze fout maakt rechter Marquart consistent in par. 7 van het vonnis. Uit dit oordeel volgt dus geenszins dat GPI de activiteiten van de twee Amerikaanse entiteiten in het Greenpeace-netwerk controleert en dat zij verantwoordelijk gesteld kan worden voor handelingen van deze entiteiten.
49. Al met al is er geen grond om de basisbeginselen van rechtspersoonlijkheid terzijde te schuiven en GPI verantwoordelijk te houden voor beweerdelijke handelingen van GP Inc. of GP Fund (dat echter geen relevante handelingen ondernomen heeft).

3.2.2 *Opzettelijk verwarren van handelingen van separate rechtspersonen*

50. Nu vastgesteld is dat GPI niet vereenzelvigd kan worden met GP Inc. en/of GP Fund, zal GPI achtereenvolgens en separaat ingaan op de concrete handelingen die ET aan enerzijds "GPI", anderzijds "Greenpeace" toeschrijft, waarbij zal blijken dat GPI geen van de laatstgenoemde uitgevoerd heeft. Beginnend met de handelingen die specifiek aan GPI toegeschreven worden:
 - a. GPI heeft geen subsidies verstrekt aan GP Inc. voor de DAPL protesten zoals ET suggereert (par. 4.9), noch reiskosten, dagvergoedingen of andere vergoedingen betaald aan actievoerders (4.13). Hiervoor verwijst ET uitsluitend naar het project van GPI uit 2018, maar dat biedt als gezegd geen basis voor deze aantijging;
 - b. Ook voor het beweerdelijk vormen van een 'GPI dream team', "to confront and delay pipelines on the ground" (par. 4.10) geldt dat dit verwijst naar handelingen uit 2018 (zoals hiervoor toegelicht);

¹⁴ Cairn Energy Plc v Greenpeace Ltd & Anor [2013] ScotCS CSOH_50 (27 maart 2013), onder 27.

- c. In par. 4.23 wordt gesteld dat uit “interne communicatie” zou blijken dat GPI een ‘grote rol’ zou hebben gespeeld bij het ‘onder druk zetten van financiers. ET verwijst daarbij naar haar productie 42 ET. Dit betreft een korte e-mail van 10 oktober 2017 van een voormalige medewerker van GP Inc., gericht aan GP Inc. Zij vraagt om hulp bij een project en schrijft in dat verband: “thinking about GPI's big role in putting pressure on financial institutions during the Standing Rock solidarity”. Dit bewijst niets: de betreffende ex-medewerker had niet voor GPI gewerkt en maakt hier een losse opmerking. Daar kan geen waarde aan gehecht worden. Goed denkbaar is dat overigens dat zij hier GPI verwart met Greenpeace Nordic, dat inderdaad actief financiële instellingen in Scandinavië benaderd heeft (maar niet door ET gedagvaard is). Deze instellingen hebben later expliciet verklaard dat dit geen rol heeft gespeeld in hun besluitvorming rondom de financiering van de DAPL;¹⁵
 - d. Onder 4.20 - 4.27 bespreekt ET het vermeend doelbewust verspreiden van onjuiste mededelingen. Zij spreekt over een “desinformatiecampagne van Greenpeace (met) als doel de banken ertoe te bewegen van financiering af te zien” (par. 4.22) waarin “met name GPI een grote rol” speelde (par. 4.23). ET erkent echter later dat het concreet om 9 uitingen gaat, en “[v]an de negen uitspraken zijn er twee specifiek door GPI gedaan” (par. 6.2 onder (b)). Het gaat daarbij om twee passages uit de brief van BankTrack (zie productie 14, Appendix A). De “grote rol” van GPI bestaat dus uit niets anders dan haar handtekening zetten onder de BankTrack-brief uit november 2016 die ook door meer dan 500 andere organisaties getekend is;
 - e. ET stelt in par. 4.1 dat GPI “onjuiste mededelingen” zou hebben verspreid met de strekking dat ‘Energy Transfer geweld tegen actievoerders gebruikt’ (par. 1.4). De twee uitingen van GPI waarvan ET in haar klacht in de de Staatsrechtszaak stelt dat deze zouden kwalificeren als onjuist en ‘defamatory’ gaan daar echter niet over. Die zien op schendingen van ‘Native land titles’ en het ontheiligen van voor de Standing Rock Sioux-stam belangrijke plekken (par. 6.2 onder (b)). Het gaat specifiek om Statements 4 en 5 die in de jurybeslissing zijn opgenomen (productie 53 ET, p. 11). Voor zover ET in de onderhavige procedure andere uitingen aan GPI toeschrijft, doet zij dat kennelijk op basis van haar hiervoor besproken, ongefundeerde, standpunt dat GPI met GP Inc. te vereenzelvigen is. Ten overvloede meent GPI dat noch zijzelf, noch GPI Inc. onjuiste of onrechtmatige mededelingen heeft verspreid.
51. Alle resterende activiteiten die ET verder omschrijft, schrijft zij toe aan “Greenpeace”. Zoals hierboven al benoemd zijn dat zonder uitzondering activiteiten waar GPI geen betrokkenheid bij had. Voor zover zij überhaupt plaatsgevonden hebben, gaat het om handelingen door werknemers van GP Inc., zonder enige vorm van sturing of steun van GPI. GPI betwist uitdrukkelijk de omschrijvingen die ET van deze activiteiten geeft en verwijst naar de juiste weergave van de betrokkenheid van GP Inc. in de dagvaarding (par. 39-40). Voor de volledigheid, het gaat om de volgende punten die grotendeels ook in de dagvaarding al aan de orde zijn gekomen:
- a. Alleen GP Inc. heeft spullen beschikbaar gesteld aan de kampementen (par. 4.9);

¹⁵ Reuters 29 augustus 2017, ‘Nordic investors reject Dakota pipeline operators allegations’, <https://www.reuters.com/article/business/environment/nordic-investors-reject-dakota-pipeline-operators-allegations-idUSKCN1B928U/>.

- b. Alleen medewerkers van GP, Inc. zijn aanwezig geweest in North Dakota tijdens de protesten tegen de DAPL (par. 4.11);
- c. Een werknemer van GP Inc., dhr. Khoury, heeft ter plaatse de voortgang van de aanleg van de pijpleiding gemonitord en een nabijgelegen materieelopslagplaats onderzocht, en deze informatie gedeeld met andere medewerkers en bondgenoten van GP Inc. (par. 4.12). Er is overigens geen enkele aanwijzing dat Khoury terrein van ET betreden heeft, of dat de informatie die hij deelde gebruikt is voor onrechtmatige acties;
- d. Er zijn geen medewerkers van GPI betrokken geweest bij “shutting down construction on the easement” (par. 4.12). Dit is bovendien een onvolledig citaat uit een verslag van een medewerker van GP Inc., die daarin schreef: “Below are a few things that we were present for or involved in (...)” (onderstreping: advocaat). Dus de handelingen die hier omschreven worden kunnen ook handelingen zijn ‘that we were present for’;
- e. ET stelt (par. 4.12): “Bij een andere actie maakte een Greenpeace-medewerker zich aan werkmateriaal van Energy Transfer vast met een 'lockbox'”. Dit is nooit gebeurd, en wordt ook niet onderbouwd. Wellicht verwacht ET medewerkers van IP3 met die van GP Inc. Hoe dan ook, er waren geen medewerkers van GPI bij de protesten tegen de DAPL;
- f. Een medewerker van GP Inc. was aanwezig bij één van de wegversperringen tijdens de protesten tegen de DAPL. ET laat onvermeld dat zij daarvoor niet strafrechtelijk vervolgd of veroordeeld is (par. 4.12). Ook hier was GPI op geen enkele wijze bij betrokken. Verder is er, ondanks de suggestie die gewekt wordt, geen begin van een bewijs dat er sprake zou zijn geweest van drie door “Greenpeace” georganiseerde acties;
- g. GP Inc. heeft USD 15.892,- beschikbaar gesteld aan inheemse trainers van IP3, uit haar eigen middelen, zonder enige betrokkenheid van GPI (zie dagvaarding, par. 15.7). Dit bedrag is besteed aan het mogelijk maken van trainingen gericht op vreedzaamheid, gebed en geweldloosheid, en het voorkomen van beschadiging van eigendommen. Uit niets blijkt dat hier ‘onrechtmatige tactieken’ werden aangeleerd zoals ‘inbraken en sabotage’ (par. 4.13). Het bedrag valt overigens in het niet vergeleken met de totale hoeveelheid donaties aan de demonstranten. Uit een onderzoek door High Country News bleek dat 138.000 mensen in totaal bijna USD 8 miljoen gedoneerd hebben om de protesten te steunen.¹⁶ Ook hier geldt weer: GPI was hier niet bij betrokken;
- h. Uit een chatbericht van een GP Inc. medewerker volgt geenszins dat “Greenpeace zich bewust was van het onrechtmatige karakter van haar acties” (par. 4.14). Uit de productie waar ET naar verwijst blijkt juist dat een medewerker van GP Inc. aangeeft dat GP Inc. “was only offering support” en dat de eindverantwoordelijkheid voor de

¹⁶ Graham Lee Brewer, High Country News, “The squandered funds raised around Standing Rock - What we learned about accountability from a nine-month investigation into #NoDAPL”, 13 april 2018, <https://www.hcn.org/articles/indian-country-news-the-squandered-funds-of-standing-rock>.

IP3 trainingen bij de Indigenous community lag. In deze chatsessie is niemand van GPI betrokken, nog blijkt hieruit enige betrokkenheid van GPI;

- i. ET stelt dat GPI instructies zou hebben gegeven om “ter voorkoming van aansprakelijkheid, de activiteiten van Greenpeace zo veel mogelijk onder de radar te houden” (4.16). Dat is niet het geval en blijkt ook niet uit producties 36 en 37 ET. Productie 36 ET is concept van een ‘non-violent direct action’ handboek van GPI (dat op geen enkele manier gebruikt is tijdens de Standing Rock-protesten) met een typologie van verschillende soorten geweldloos en vreedzaam protest en een omschrijving van de zorgvuldigheid die daarbij betracht moet worden (ter illustratie, zie hoofdstuk 6 van dit stuk). Productie 37 ET is een chatsessie van twee werknemers van GP Inc. uit maart 2018, dus ver ná het beweerdelijk schadebrengende handelen en na aanvang van de SLAPPs van ET, waarin de auteur de ontvanger eraan herinnert dat een e-mail die zij aan het opstellen is ‘might be requested in discovery’. Deze stukken kunnen de ernstige beschuldiging van ET aan het adres van GPI niet dragen.

3.3 Overige stellingen ET

52. Er is dus, samengevat, nog steeds geen bewijs dat GPI meer heeft gedaan dan de BankTrack-brief medeondertekenen. ET weet dit, en probeert daarom met uitgebreide stellingen een rookgordijn op te werpen om een (niet op feiten gebaseerde) suggestie te wekken dat GPI meer betrokkenheid had dan zij werkelijk had. GPI bespreekt hier kort enkele voorbeelden van.

3.3.1 *Onjuiste stelling dat Greenpeace geweld niet zou schuwen*

53. ET heeft in haar SLAPPs tegen GPI en haar daarmee verbonden publieke uitingen keer op keer de kwalijke, onjuiste en schadelijke stelling ingenomen dat het Greenpeace-netwerk niet vreedzaam zou protesteren, en geweld zou gebruiken. Ook nu weer (incidentele conclusie, par. 2.8-2.9) voert ET aan dat de protesten van het Greenpeace-netwerk niet vreedzaam en zelfs gewelddadig zouden zijn. Het feit dat zij in de hele geschiedenis van het wereldwijde Greenpeace-netwerk sinds 1971 slechts twee incidenten heeft kunnen vinden (uit 2011 en 2018), waarbij in haar optiek sprake is van geweld spreekt in dit verband boekdelen. Zij hanteert daarbij kennelijk nog een definitie waarin het afsteken van vuurwerk kennelijk al als niet-vreedzaam telt. Bij geen van beide acties was GPI betrokken, noch was er sprake van enige schade aan personen.
54. Ronduit misleidend is verder de wijze waarop ET een observatie van oud-hoofd klimaat en energie van Greenpeace Nederland (en niet, zoals ET stelt, van het Greenpeace-netwerk) Faiza Oulahsen weergeeft (incidentele conclusie, par. 2.10) en zo suggereert dat het Greenpeace-netwerk meer gewelddadige acties zou ondernemen. Uit het achterliggende artikel (productie 12 ET) blijkt glashelder dat Oulahsen in algemene zin spreekt over een trend van verharding die zij in de milieubeweging (niet: het Greenpeace-netwerk) bespeurt, maar daarbij uitdrukkelijk opmerkt dat ze daar niet achter staat: “De recente acties als het besmeuren van beroemde kunstwerken keurt Oulahsen af”. Aan het einde van het artikel zegt Oulahsen over gewelddadige acties: “Ik ben daar niet klaar voor, ik wil niet tornen aan geweldloos en vreedzaam protest”.

55. Daar komt bij dat het in de Nederlandse procedure innemen van dergelijke aantoonbaar onjuiste stellingen zoals hiervoor toegelicht strijdig is met artikel 21 Rv, dan wel aangemerkt kan worden als het voeren van een onrechtmatig verweer.¹⁷

3.3.2 *Stellingen over protesten tegen de DAPL bij Standing Rock*

56. ET gaat uitgebreid in op het constructieproces van de DAPL en het vermeend gewelddadige karakter van de protesten tegen de DAPL bij Standing Rock (zie onder meer hoofdstuk 3 en par. 4.3-4.17 van de incidentele conclusies). Deze stellingen zijn niet relevant voor de beoordeling van de incidentele vorderingen van ET. ET schetst, zonder enig bewijs, het onjuiste beeld dat door toedoen van GPI en de andere Greenpeace-entiteiten de lokale bevolking “zwaar (heeft) geleden” (par. 4.17) door “onrechtmatige en strafbare activiteiten” waar GPI verantwoordelijk voor zou zijn. GPI betwist uitdrukkelijk dat deze stellingen een juist beeld geven van de realiteit en verwijst naar het gestelde in haar dagvaarding op dit punt (en behoudt zich het recht voor om bij de inhoudelijke behandeling deze stellingen nader aan te vullen).
57. De achterliggende stukken die ET overlegt maken echter onbedoeld juist duidelijk wat zij er mee probeert te verhullen. Productie 13 ET is een vonnis van de US District Court van North Dakota van 23 april 2025 over de verantwoordelijkheden van de federale en staatsoverheden in het kader van de protesten tegen de DAPL. Dit vonnis gaat in groot detail in op de gebeurtenissen rondom de protesten tegen de DAPL en wie daar allemaal bij betrokken waren. Gezien de beperkte betrokkenheid van GP Inc. bij de protesten (en het volledige gebrek aan betrokkenheid van GPI) wekt het geen verbazing dat in de 117 pagina's van het vonnis er nergens gesproken wordt over de Greenpeace-entiteiten.
58. Ditzelfde geldt voor de website van de Staat van North Dakota waar ET naar verwijst (incidentele conclusie, par. 4.6).¹⁸ Ook daaruit volgt duidelijk dat GPI geenszins de grote motor achter de protesten was, of de kwade genius achter een grootschalige ‘desinformatiecampagne’, zoals ET wil doen geloven. Het woord “Greenpeace” is nergens te bespeuren.

3.3.3 *Beweerdelijke gevolgen van uitingen GPI*

59. ET stelt meer dan 100 miljoen dollar schade te hebben geleden door wat zij bestempelt als “lasterlijke mededelingen van Greenpeace” (incidentele conclusie, par. 4.24-4.26). Dit bedrag komt voort uit de vertraging van de herfinanciering van een lening voor de DAPL, die aan deze mededelingen te wijten zou zijn.
60. Deze stelling is onhoudbaar. Uit het proces van *discovery* in de Staatsrechtszaak is gebleken dat ET zelf de keuze heeft gemaakt de herfinanciering uit te stellen vanwege de onzekerheid over de uitkomst van de in de dagvaarding besproken rechtszaak van de Standing Rock Sioux Tribe tegen het Army Corps of Engineers. ET liep door deze procedure immers het risico dat de pijpleiding stilgelegd zou worden (zoals in 2020 ook door de

¹⁷ Vgl. Conclusie A-G De Bock, ECLI:NL:PHR:2021:38, par. 3.11-3.13; HR 15 september 2017, ECLI:NL:HR:2017:2360 (*Vehmeijer/Janssens*), r.o. 5.3.4; HR 16 juli 2021, ECLI:NL:HR:2021:1144, *NJ* 2021/275; Gerechtshof Den Haag 30 augustus 2022, ECLI:NL:GHDHA:2022:2207 (*X/Staat*), r.o. 3.9.

¹⁸ Zie: <https://ndresponse.gov/2016/dakota-access-pipeline/myth-vs-fact>.

federale rechter bevolen werd, al werd dit in hoger beroep teruggedraaid; zie dagvaarding, par. 35). Als productie 16 en 20 heeft ET vonnissen ingebracht in zaken die door de Standing Rock Sioux Tribe en anderen zijn aangespannen tegen de US Army Corps of Engineers en anderen. Zoals ET zelf aangeeft lopen deze procedures nog steeds (incidentele conclusie, par. 3.41) en GPI merkt op dat de benodigde 'Environmental Impact Statement' die door de Army Corps of Engineers afgegeven moet worden er nog steeds niet is. Geen van de Greenpeace-entiteiten is hierbij betrokken.

61. Het ligt dan ook voor de hand dat deze procedures (en niet enige andere omstandigheden) een doorslaggevende rol hebben gespeeld bij de besluitvorming van ET en betrokken financiers. Dit is ook bevestigd in de bestuursnotulen van relevante ET-entiteiten van 28 maart 2018, 27 juni 2018 en 30 januari 2019 waarin bestuurders van deze entiteiten zeggen (**productie 48** – citaten uit deze notulen opgenomen in PowerPoint-presentatie van expert John J. Reed in de Staatsrechtszaak):

"Following meetings with certain bank groups, the decision was made to delay the full marketing effort for the refinancing until there was more clarity on the status of the lawsuits still pending related to the Lake Oahe crossing."

"The decision was made to delay the refinancing effort until there was more certainty regarding the lawsuit with the Native American Tribes."

"In order to close the refinancing prior to the decision in the U.S. District Court case involving several Native American tribes, structural enhancements are needed to the deal. The enhancement chosen is an Equity Contribution Agreement, which is . . . triggered if there is a material adverse decision for the pipeline at the District Court."

62. In de bestuursnotulen uit de relevante periode worden de Greenpeace-entiteiten dan ook nergens genoemd. Uit niets blijkt verder dat enige financiële instelling zich heeft laten leiden door de twee zinnen in de BankTrack-brief die ET onrechtmatig acht. Zie ook productie 37, par. 33-35 (de Motion to Reduce Damages Award van GPI, GP Inc. en GP Fund).
63. Dit alles staat verder nog los van de vraag waarom juist GPI (van de meer dan 500 organisaties die de brief mede hebben ondertekend) samen met de Amerikaanse Greenpeace-entiteiten voor de volledige beweerdelijke door ET geleden schade als gevolg hiervan zou moeten opdraaien. Verder meent GPI dat het haar vrij staat om dezelfde standpunten te hebben als de Standing Rock Sioux-stam, en deze te ondersteunen door een open brief van BankTrack mede te ondertekenen (zie ook dagvaarding, par. 56 en productie 14). Bovendien geldt dat de twee zinnen waar ET over valt slechts herhalen wat VN-experts hadden geconstateerd.¹⁹ De stelling van ET dat dit 'anonieme' personen zouden zijn is onbegrijpelijk (incidentele conclusie, voetnoot 40). Het gaat om Alvaro Pop Ac (Chair of the Permanent Forum on Indigenous Issues), Dr. Dalee Dorough en Chief Edward John (Expert

¹⁹ Het gaat om de hier genoemde personen, "Mr. Alvaro Pop Ac, Chair of the Permanent Forum on Indigenous Issues, and Dr. Dalee Dorough and Chief Edward John, Expert Members of the Permanent Forum on Indigenous Issues":

<https://www.un.org/development/desa/indigenouspeoples/news/2016/11/statement-from-the-chair-and-pfii-members-dalee-dorough-and-chief-edward-john-on-the-dakota-access-pipeline/>.

Members of the Permanent Forum on Indigenous Issues). Zie in dit verband **productie 49**, een eenvoudig online beschikbaar stuk waarin deze experts hun grote zorgen uiten over de aanleg van de DAPL en de impact op belangrijke culturele plaatsen voor de Sioux.

3.3.4 *Collage met teksten*

64. Een andere vorm van stemmingmakerij is de collage die ET in haar incidentele conclusie (par. 6.8) heeft opgenomen. Deze collage bevat een paar tekstfragmenten die volgens haar “de opmerkelijke felheid waarmee door Greenpeace over Energy Transfer werd gesproken” zou aantonen. Echter, dit illustreert eerder de technieken die ET gebruikt heeft om de jury te bespelen. Het betreft hier de schamele oogst uit 100.000 interne documenten van de Greenpeace-gedaagden die ET heeft kunnen inzien, waarbij opgemerkt moet worden dat géén van deze tekstfragmenten uit documenten van GPI komt. Wat hier dus verder ook van zij, het kan niet aan GPI tegengeworpen worden.

3.3.5 *Tussenconclusie*

65. Ondanks ET's uitgebreide pogingen te verwarren en zwart te maken, blijft overeind dat de enige relevante betrokkenheid van GPI bij de protesten tegen de DAPL bestond uit het mede ondertekenen van de BankTrack-brief in november 2016.
66. Daarbij heeft GPI helaas moeten concluderen dat zij in Morton County geen eerlijke ‘trial’ heeft kunnen krijgen, en zij zal als gezegd om een nieuw ‘trial’ vragen.

4 **RECHTSMACHT**

67. GPI meent dat uw Rechtbank rechtsmacht toekomt op grond van art. 6, aanhef en onder e Rv. Zoals hiervoor is gebleken doet het verweer van ET niets af aan deze conclusie. Van belang bij de beoordeling van deze zaak is dat GPI, zoals in de dagvaarding toegelicht, bescherming zoekt tegen onrechtmatig handelen (art. 6:162 BW) c.q. misbruik van recht (art. 3:13 BW) jegens haar door ET. Door het mede ondertekenen van één brief is GPI in jarenlange procedures betrokken door ET, waarvan het einde nog lang niet in zicht is, en wereldwijd door ET zonder enige grondslag publiekelijk beschuldigd van het plegen of doen plegen van ernstige onrechtmatige en strafbare feiten. Deze handelwijze is (in elk geval) in strijd met de maatschappelijke zorgvuldigheidsnorm van art. 6:162 BW. Dit onrechtmatig handelen (c.q. misbruik van recht) door ET leidt tot directe schade voor GPI in Nederland. GPI zal hierna de stellingen bespreken van ET in dit verband, in aanvulling op wat zij in dit verband in de dagvaarding heeft aangevoerd.
68. GPI merkt daarop nog op dat deze bepalingen uit het BW inhoudelijk nader ingevuld worden – zoals GPI in de dagvaarding heeft toegelicht – door art. 10 EVRM en het bepaalde in internationale rechtsbronnen zoals de Richtlijn. Aan de inhoud van de Richtlijn komt gezien het onderwerp van deze zaak uiteraard betekenis toe, maar zoals de Nederlandse wetgever in de implementatiewetgeving heeft toegelicht voorzien zowel het Nederlandse procesrecht als het Nederlandse materiële recht al in de bescherming die de Richtlijn aan partijen als GPI beoogt te bieden (zie productie 62 ET, bijvoorbeeld p. 12 en 13). De Nederlandse rechter komt dan ook rechtsmacht toe in deze zaak op grond van art. 6, aanhef en onder e Rv.

4.1 Grondslag rechtsmacht art. 6, aanhef en onder e Rv

69. De rechtsmacht van uw Rechtbank volgt in deze zaak uit art. 6, aanhef en onder e Rv (hierna kortheidshalve “art. 6(e) Rv”), nu gedaagden in de Verenigde Staten zijn gevestigd en de zaak draait om verbintenissen uit onrechtmatige daad (dagvaarding, par. 5). Deze bepaling is weliswaar gebaseerd op art. 7 lid 2 Brussel I bis²⁰ maar is en blijft een bepaling van Nederlands recht. De wetgever heeft met de formulering van art. 6(e) Rv dan ook beoogd de Nederlandse rechter de ruimte te laten om zelf te beslissen of deze de uitleg van het HvJ EU van art. 7 lid 2 Brussel I bis wil volgen.²¹ Daarbij heeft de wetgever aangetekend dat, hoewel het voor de hand ligt dat de uitleg van het HvJ EU van deze regels een belangrijk richtsnoer zal vormen,²² er bij toepassing van art. 6(e) geen ruimte bestaat voor het stellen van prejudiciële vragen aan het HvJ EU, nu het een bepaling is van Nederlands recht.²³
70. Art. 6(e) Rv bepaalt dat de Nederlandse rechter rechtsmacht heeft in zaken betreffende verbintenissen uit onrechtmatige daad, indien het schadebrengende feit zich in Nederland heeft voorgedaan of zich kan voordoen. Ook een dreigende onrechtmatige daad kan dus voldoende zijn voor toepassing van deze bevoegdheidsgrond, in lijn met de rechtspraak van het HvJ EU.²⁴

4.2 Relevante rechtspraak HvJ EU

71. In zaken waarin het (huidige) art. 7 lid 2 Brussel I bis in het geding is geldt ingevolge het klassieke *Bier/Mines de Potasse*-arrest van het Hof van Justitie dat de eisende partij ervoor kan kiezen om de wederpartij in rechte te betrekken bij de rechter in “the place where the damage occurred” (het ‘Erfolgsort’).²⁵ Het Hof overweegt dat bij het bepalen van rechtsmacht telkens van belang is dat er een ‘connecting factor’ bestaat met de rechter van de lidstaat waar de zaak speelt. Voor zaken over onrechtmatig handelen oordeelt het Hof dat “it is well to point out that the place of the event giving rise to the damage no less than the place where the damage occurred can, depending on the case, constitute a significant connecting factor from the point of view of jurisdiction”.²⁶ Dus ook het Erfolgsort kan een dergelijke ‘connecting factor’ zijn. Het Hof acht het onwenselijk om het Erfolgsort uit te sluiten, mede omdat “by its comprehensive form of words, Article 5 (3) of the Convention covers a wide diversity of kinds of liability.”²⁷

²⁰ Althans de voorlopers daarvan.

²¹ T&C Rv, commentaar op art. 6 Rv, M. Zilinsky, nr. 8 onder b.

²² MvT, *Parl. Gesch. Herz. Rv*, p. 105.

²³ Zie Hof Den Bosch 6 oktober 2015, ECLI:NL:GHSHE:2015:3904, r.o. 3.3.2 en het daarin vervatte citaat uit de MvT ten aanzien van art. 6(e) Rv, p. 102 en 105: “Zekerheidshalve zij erop gewezen dat vragen van uitleg van de hier besproken bepalingen, ook indien zij identiek zijn aan de parallelle bepalingen van het EEX-verdrag, niet kunnen leiden tot het stellen van prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie. Het zijn en blijven uitsluitend bepalingen van Nederlands recht.” Het in de incidentele conclusie vervatte verzoek van ET om prejudiciële vragen te stellen (par. 7.53) is dus niet toewijsbaar.

²⁴ GS Burgerlijke Rechtsvordering, art. 6 Rv, aant. 9.

²⁵ Hof van Justitie 30 november 1976, ECLI:EU:C:1976:166 (*Handelskwekerij Bier/Mines de Potasse d’Alsace*), r.o. 14-17 en r.o. 19.

²⁶ *Bier/Mines de Potasse*, r.o. 15.

²⁷ *Bier/Mines de Potasse*, r.o. 18.

72. De gronden die art. 7 Brussel I bis biedt voor het aannemen van rechtsmacht worden aangeduid als gronden van “special jurisdiction” (Section 2), omdat zij een uitzondering vormen op het uitgangspunt van art. 4 Brussel I bis dat rechtsmacht gebaseerd is op de woonplaats van de gedaagde.²⁸ Blijkens overweging 15 Brussel I bis geldt dat deze gronden van toepassing kunnen zijn in zaken “in which the subject-matter of the dispute or the autonomy of the parties warrants a different connecting factor” dan de woonplaats van de gedaagde. Daarvoor kan blijkens overweging 16 volstaan dat er sprake is van een “close connection between the court and the action”. Maar ook “the sound administration of justice” kan ingevolge de eerste zin van overweging 16 een *separate* reden zijn om toe te komen aan toepassing van een ‘special ground of jurisdiction’ (“there should be alternative grounds of jurisdiction based on a close connection between the court and the action or in order to facilitate the sound administration of justice”). Dit laat dus veel ruimte aan de nationale rechter om hier een eigen afweging in te maken, wat temeer geldt als Brussel I bis niet van toepassing is, zoals in deze zaak.
73. Het HvJ EU heeft na het *Bier/Mines de Potasse*-arrest een significante hoeveelheid rechtspraak ontwikkeld over (het huidige) art. 7 lid 2 Brussel I bis. Daarbij is van belang dat het HvJ EU uitdrukkelijk heeft geoordeeld dat “the place where the damage occurred may vary according to the nature of the right allegedly infringed”.²⁹ Zoals Hartley heeft geconstateerd in dit verband kan de rechtspraak van het HvJ EU over art. 7 lid 2 Brussel I bis verwarrend of inconsistent overkomen, maar is telkens van belang om te kijken om wat voor zaak het gaat.³⁰ Sommige zaken beoordeelt het HvJ EU aan de hand van algemene beginselen, “others were based on the need to find a special rule for a specific tort, a rule which provides the best solution from the point of policy”.³¹
74. Zo heeft het HvJ EU in zaken over prospectusaansprakelijkheid een specifieke lijn vastgesteld in haar *Kolassa*- en *Löber*-arresten.³² In zaken over publicaties met internationale aspecten heeft het HvJ EU eveneens een lijn vastgesteld in haar *Shevill* en *eDate/Martinez*-arresten,³³ alsook haar *Bolagsupplysningen*-arrest specifiek voor rechtspersonen.³⁴ Telkens geldt er een op maat gemaakte benadering van rechtsmacht.
75. Wat daarbij telkens een rol speelt is de relatieve machtsverhouding tussen eiser en gedaagde. Zoals Lehmann et al. opmerken kan het uitgangspunt van de woonplaats gedaagde als aanknopingspunt voor rechtsmacht “too one-sided in certain cases” zijn, waarmee “the option given to the claimant to choose the competent court suggests that it is also designed to protect his interests”.³⁵ Dit geldt bijvoorbeeld in zaken waar de eiser

²⁸ Zie in significant meer detail Lehmann et al. ‘Special Jurisdiction’, in A. Dickinson, E. Lein, A. James (red.) (2015), ‘The Brussels I Regulation Recast’, Oxford: Oxford University Press, p. 132.

²⁹ HvJ EU 21 december 2016, ECLI:EU:C:2016:976 (*Concurrence SARL/Samsung Electronics France SAS et al.*), r.o. 30, en de daarin genoemde bronnen.

³⁰ T. Hartley (2023), *Civil jurisdiction and judgments in Europe*, Oxford: Oxford University Press, p. 133.

³¹ Id.

³² HvJ EU 28 januari 2015, ECLI:EU:C:2015:37 (*Harald Kolassa/Barclays Bank Plc*) en HvJ EU 12 september 2018, ECLI:EU:C:2018:701 (*Helga Löber/Barclays Bank plc*).

³³ HvJ EU 7 maart 1995, ECLI:EU:C:1995:61 (*Fiona Shevill et al./Presse Alliance SA*); HvJ EU 25 oktober 2011, ECLI:EU:C:2011:685 (*eDate en Martinez/MGN Limited*).

³⁴ HvJ EU 17 oktober 2017, ECLI:EU:C:2017:766 (*Bolagsupplysningen OÜ et al./Svensk Handel AB*).

³⁵ Lehmann et al. ‘Special Jurisdiction’, in A. Dickinson, E. Lein, A. James (red.) (2015), ‘The Brussels I Regulation Recast’, Oxford: Oxford University Press.

stelt slachtoffer te zijn geworden van onrechtmatig handelen: daar kan het onrechtvaardig uitpakken om hem te dwingen te procederen daar waar de gedaagde woonachtig is.

76. Uit het voorgaande valt op te maken dat het van belang is om goed te kijken naar de aard en achtergrond van arresten van het HvJ EU over art. 7 lid 2 Brussel I bis alvorens deze als richtsnoer te hanteren. ET heeft dit niet gedaan en kent daarom ten onrechte veel gewicht toe aan het *Universal Music*-arrest van het HvJ EU. Dat is echter in de specifieke omstandigheden van deze zaak niet of nauwelijks relevant. GPI zal daar nog nader op ingaan, maar behandelt eerst het volgende punt.

4.3 Art. 17 Richtlijn: 'Special jurisdiction' voor anti-SLAPP zaken volgt al uit Rv

77. In art. 17 lid 1 Richtlijn³⁶ heeft de EU-wetgever voor rechtsmacht in SLAPP-zaken een 'special ground for jurisdiction' opgenomen, te weten dat een slachtoffer van een SLAPP buiten de EU de wederpartij voor de rechter kan dagen "in the courts or tribunals of the place where that person is domiciled". Daarbij heeft de EU-wetgever geen wijziging of verandering van Brussel I bis beoogd. Art. 17 lid 1 Richtlijn is slechts een op maat gemaakte benadering van rechtsmacht die geheel in lijn is met bestaande bepalingen en beginselen van het Unierecht, en waar in het Nederlandse recht al een voorziening voor is getroffen.³⁷
78. Immers, uit de kenmerken van een SLAPP volgt dat deze kwalificeert als een onrechtmatige daad jegens het slachtoffer. Zo sluit art. 17 lid 1 Richtlijn aan op het bepaalde art. 7 lid 2 Brussel I bis en vult slechts in hoe het 'Erfolgsort' moet worden opgevat voor de specifieke situatie van SLAPPs in derde landen tegen een in de EU gevestigde partij. Dit is niet anders dan de wijze waarop het HvJ EU het bepaalde in art. 7 lid 2 Brussel I bis nader heeft ingevuld voor bijvoorbeeld zaken over prospectusaansprakelijkheid. De Nederlandse wetgever heeft in de implementatiewetgeving bevestigd dat dit naar Nederlands procesrecht al mogelijk is.
79. Dit wordt verder bevestigd door de definitieve MvT bij het wetsvoorstel voor implementatie van de Richtlijn (productie 62 ET). De Nederlandse wetgever bevestigt daarin expliciet dat het Nederlandse (proces)recht al voorziet in de procedurele waarborgen voorzien in art. 17 lid 1 Richtlijn, overwegend:

"Bij SLAPPs in een derde land gericht tegen een in Nederland woonachtig persoon is goed voorstelbaar dat er zowel materiële schade (o.a. de kosten van de procedure) als immateriële schade is voor degene tegen wie de SLAPP zich richt. Voor zuiver financiële schade vereist het HvJEU voor het aannemen van bevoegdheid andere bijzondere omstandigheden naast de plaats van de bankrekening in de woonplaats van de benadeelde. Is dat het geval dan mag de rechter van de plaats van de financiële schade bevoegdheid aannemen. Zulke andere bijzondere omstandigheden zouden mede in het licht van de richtlijn bij een in het buitenland aangespannen SLAPP bijvoorbeeld kunnen zijn: het feit dat de deelname aan het publieke debat vanuit die woonplaats is gedaan of dat de benadeelde zelfs nooit een voet heeft gezet op de bodem van het land waar de

³⁶ Hiermee wordt evenals in de dagvaarding verwezen naar de anti-SLAPP Richtlijn, de authentieke Engelstalige versie is overgelegd als productie 30.

³⁷ De stellingen van ET over wat GPI aan zou voeren over de Richtlijn (incidentele conclusie, par. 7.44-7.48) zijn onjuist en worden betwist door GPI.

SLAPP aanhangig is gemaakt. In zulke gevallen kan worden aangenomen dat de directe schade voor deze persoon zich (ook) voordoet in Nederland, zodat er in Nederland een bevoegde rechter is waar een SLAPP-doelwit de voornoemde schade kan vorderen. Voor immateriële schade ligt het nog meer voor de hand om aan te nemen dat deze zich voordoet in de woonplaats van de persoon tegen wie de SLAPP zich richt. Dit betekent dat voor de implementatie van artikel 17 richtlijn al een voorziening is getroffen.”

80. De Nederlandse wetgever bevestigt dus dat er bij SLAPPs in derde landen die gericht zijn tegen in Nederland gevestigde partijen er al snel sprake zal zijn van zowel materiële als immateriële schade in Nederland. Daarmee biedt het Nederlandse recht, en in het bijzonder art. 6(e) Rv meer dan voldoende ruimte voor het aannemen van rechtsmacht in dergelijke zaken. Daaruit volgt ook dat art. 6(e) Rv – zoals GPI al betoogde in de dagvaarding – deze ruimte al sinds jaar en dag biedt, en dat dit nu alleen is bevestigd is door het bepaalde in art. 17 lid 1 Richtlijn.

81. Daarin heeft de EU-wetgever immers meegewogen dat er in SLAPP-zaken veelal sprake zal zijn van zowel daadwerkelijke en/of dreigende materiële én immateriële schade, zoals blijkt uit overwegingen 16 en 46, respectievelijk (onderstreping: advocaat):

“Court proceedings against public participation may have an adverse impact on the credibility and reputation of natural and legal persons that engage in public participation and may exhaust their financial and other resources.”

“It is typical in SLAPPs that those targeted suffer severe financial repercussions and psychological and reputational harm.”

82. Ook het beginsel dat ten grondslag ligt aan de bepalingen in art. 7 Brussel I bis dat een uitzondering op art. 4 Brussel I bis gerechtvaardigd is als er een verschil in macht is tussen partijen gaat volledig op in de context van de Richtlijn. De EU-wetgever noemt expliciet de “imbalance of power” tussen partijen als veelvoorkomend relevant element van een SLAPP (overweging 15 Richtlijn). Bovendien stelt de EU-wetgever vast dat SLAPPs in de landen buiten de EU extra problematisch zijn voor slachtoffers er van (overwegingen 43 en 44 Richtlijn). Omstandigheden waarvan de Nederlandse wetgever bevestigt dat deze naar Nederlands recht al relevant (kunnen) zijn voor het invullen van art. 6(e) Rv.

83. Dit leidt tot de volgende toepassing van art. 6(e) Rv in deze zaak (waarbij GPI ook expliciet verwijst naar het gestelde in de dagvaarding, par. 5).

4.4 Toepassing art. 6(e) Rv in deze zaak

84. Op grond van het voorgaande is de vraag onder art. 6(e) Rv of het ‘Erfolgsort’ zich in Nederland bevindt (of kan bevinden). Voor het beantwoorden van deze vraag onder art. 6(e) Rv kunnen alle feiten en omstandigheden van het geval een rol spelen. In art. 17 lid 1 van de Richtlijn is bepaald dat als het ‘Erfolgsort’ in zaken die onder dat artikel vallen “the place where that person is domiciled” heeft te gelden. Dit volstaat voor het aannemen van de verbinding met de betreffende lidstaat die het recht vereist, en uit de formulering en toelichting bij de Richtlijn en de implementatiewetgeving blijkt dat dit door zowel de Europese als Nederlandse wetgever in lijn geacht wordt met het beginsel van de ‘sound administration of justice’.

85. Het aanmerken van de plek waar een partij is gevestigd of woonachtig is als het 'Erfolgsort' is reeds gebruikelijk en mogelijk onder het Nederlandse recht en het Unierecht. In de rechtspraak van het HvJ EU over de toepassing van art. 7 lid 2 Brussel I bis in kartelschadezaken is aangenomen dat voor zaken waarin een partij stelt schade te hebben geleden door kartelvorming in elk geval de plek van "that victim's registered office" kwalificeert als het Erfolgsort.³⁸ In dat verband overweegt het HvJ EU dat de rechter op de plek waar het slachtoffer gevestigd is "manifestly best suited" is om die schade vast te stellen.³⁹ Eveneens vaste rechtspraak van het HvJ EU in zaken over prospectusaansprakelijkheid is dat rechtsmacht toekomt aan de rechter van de plek "where the applicant is domiciled".⁴⁰ In zoverre brengt de Richtlijn dus niets nieuws ten opzichte van de bestaande rechtspraak onder art. 6(e) Rv en art. 7 lid 2 Brussel I bis. Het gaat telkens om wat gepast is in het licht van de relevante feiten en omstandigheden van het geval.
86. De plek waar het slachtoffer van de SLAPPs is gevestigd, is voor GPI evident Nederland (en meer in het bijzonder Amsterdam). Dat is onder meer de plek is waar zij statutair is gevestigd, waar zij op het Surinameplein haar hoofdkantoor heeft, waar verhoudingsgewijs haar meeste medewerkers werkzaam zijn en waar zij onder de ANBI-regels valt (en het bijbehorende toezicht door de Belastingdienst). Een andere uitkomst zou in strijd zijn met de strekking en bedoeling van het toepasselijke Nederlandse en Europese recht.
87. Voor het geval uw Rechtbank niet alleen op grond hiervan al rechtsmacht zou aannemen, voert GPI het volgende aan (en verwijst zij ook naar het gestelde in de dagvaarding).

4.4.1 Toepasselijke toetsingskader in het kader van beoordeling rechtsmacht

88. Zoals ET zelf terecht ook erkent geldt in dit stadium van de procedure dat de rechter zich mag beperken tot een *prima facie* oordeel over de feiten (zie incidentele conclusie, par. 7.9). ET erkent eveneens dat daarbij in beginsel uitgegaan dient te worden van de stellingen van eiser (incidentele conclusie, par. 7.43). Daarbij is redengevend, zoals uit een recente uitspraak van de Rechtbank Midden-Nederland, locatie Utrecht bleek:⁴¹

"De rechtszekerheid verlangt dat de nationale rechter zich eenvoudig over zijn eigen bevoegdheid kan uitspreken, zonder dat hij de zaak ten gronde al hoeft te onderzoeken. Daarom hoeft de nationale rechter voor het bepalen van zijn bevoegdheid geen gelegenheid te geven voor bewijslevering over de juistheid van de relevante feiten, ook niet als [gedaagde] de stellingen van eiseressen heeft betwist. Voorkomen moet namelijk worden dat vooruitgelopen wordt op het onderzoek naar de gegrondheid van de vordering. Daarvoor is geen plaats in deze fase van de procedure. Hieruit volgt dat de rechter zich bij de beantwoording van de vraag of hij bevoegd is, mag beperken tot een oordeel op het eerste gezicht (een *prima facie* oordeel)."

89. Echter, geheel in weerwil hiervan voert ET een groot deel van haar inhoudelijke verweer al in de incidentele conclusie. ET betwist bijvoorbeeld in detail inhoudelijk de verschillende

³⁸ HvJ EU 21 mei 2015, ECLI:EU:C:2015:335 (*Cartel Damage Claims (CDC) Hydrogen Peroxide SA/Akzo Nobel et al.*), r.o. 51-56.

³⁹ Id., r.o. 53.

⁴⁰ HvJ EU 28 januari 2015, ECLI:EU:C:2015:37 (*Harald Kolassa/Barclays Bank Plc*), r.o. 55.

⁴¹ Rb. Midden-Nederland, locatie Utrecht 8 januari 2025, ECLI:NL:RBMNE:2025:10, r.o. 3.4.

vormen van schade die door GPI zijn gesteld: verweer dat volgens GPI eerst pas gepast zou zijn in de schadestaatprocedure (of in elk geval in de fase na rechtsmacht). GPI betwist deze stellingen uitdrukkelijk en behoudt zich het recht voor om deze later in de procedure in meer detail te weerleggen.

90. De drempel voor het vaststellen van rechtsmacht is (veel) lager dan ET doet voorkomen. Voor toepassing van art. 7 lid 2 Brussel I bis (en daarmee art. 6(e) Rv) volstaat dat het “harmful event” mogelijk schadelijk kan zijn, ook zonder dat daarvoor specifiek bewijs is.⁴² Dat is niet de vraag die voorligt: dat is namelijk uitsluitend in welke plaats de gestelde schade is ingetreden. Dat blijkt ook uit Nederlandse rechtspraak hierover. In een recent vonnis van uw Rechtbank werd bijvoorbeeld zowel onder Brussel I bis als Rv geoordeeld over rechtsmacht jegens verschillende buitenlandse gedaagden.⁴³ Daarbij ging uw Rechtbank terecht uit van de stellingen van eiseres in dit verband (r.o. 4.14, “Als de door [eiseres] gestelde verwijten juist zouden zijn” en r.o. 4.15 “de gesteld geleden schade”) zonder daarover een inhoudelijk eindoordeel uit te spreken. Hetzelfde is te zien in een recent vonnis van de Rb. Midden-Nederland, locatie Utrecht, waarin de Rb. op basis van een prima facie (en dus summiere) beoordeling vaststelt dat haar rechtsmacht toekomt op basis van art. 7 lid 2 Brussel I bis (Erfolgsort).⁴⁴ Meer gedetailleerde materiële betwistingen van de zijde van gedaagde verwierp de Rb. kortgezegd als ongepast in het kader van de beoordeling van de rechtsmacht.⁴⁵
91. Het Erfolgsort in deze zaak is, zoals GPI hierna zal toelichten, Nederland. Daarbij zal GPI ook (onverplicht maar voor de volledigheid) in aanvulling op het gestelde in de dagvaarding nader toelichten waaruit haar schade bestaat. Deze is significant toegenomen sinds het moment van dagvaarding.

4.4.2 *Erfolgsort in deze zaak is Nederland*

92. GPI heeft in de dagvaarding uitvoerig uiteengezet dat het schadebrengende feit kort gezegd de onrechtmatige handelwijze van ET jegens haar betreft, waaronder het aanspannen van de Federale Rechtszaak en de Staatsrechtszaak (SLAPPs) en het uiten van ernstige, ongefundeerde beschuldigingen over GPI (dagvaarding, par. 5 en 6). Dát en waarom de genoemde rechtszaken kwalificeren als SLAPPs heeft GPI ook al uitgebreid uiteengezet in de dagvaarding. Aan het verweer van ET in dit verband (incidentele conclusie, par. 7.54-7.67) komt in dit stadium van de procedure geen enkele relevantie toe. In reactie op de betwisting van ET dat GPI in Nederland schade geleden zou hebben geldt het volgende.
93. Allereerst is juist dat GPI vermogensschade lijdt op een bankrekening in Nederland (incidentele conclusie, par. 7.13). ET voert echter aan dat GPI wel verzekerd zou zijn voor

⁴² HvJ EU 7 maart 1995, ECLI:EU:C:1995:61 (*Fiona Shevill et al./Presse Alliance SA*), r.o. 37-38: “the sole object of the Convention is to determine which court or courts have jurisdiction to hear the dispute by reference to the place or places where an event considered harmful occurred.” In die casus staat het feit dat onder het recht van het Verenigd Koninkrijk immateriële schade als uitgangspunt wordt aangenomen in smaadzaken niet in de weg aan de toepasselijkheid van (het huidige) art. 7 lid 2 Brussel I bis, r.o. 40. Zie ook Lehmann et al. ‘Special Jurisdiction’, in A. Dickinson, E. Lein, A. James (red.) (2015), ‘The Brussels I Regulation Recast’, Oxford: Oxford University Press, p. 161.

⁴³ Rb. Amsterdam 19 maart 2025, ECLI:NL:RBAMS:2025:3859 (*Heineken/Xorta et al.*).

⁴⁴ Rb. Midden-Nederland, locatie Utrecht 8 januari 2025, ECLI:NL:RBMNE:2025:10, r.o. 3.7-3.11.

⁴⁵ Id., r.o. 3.13.

alle kosten die de SLAPPs met zich meebrengen, en dus feitelijk geen vermogensschade zou lijden (par. 7.12).

94. Deze suggestie is echter ongegrond, zoals ET zelf ook weet. Tijdens de Staatsrechtszaak heeft ET informatie opgevraagd over eventuele dekking van een verzekering voor GPI in dit verband. GPI heeft geen toepasselijke verzekeringspolissen overgelegd, omdat het geen verzekeringspolissen had die mogelijk dekking konden bieden voor de vorderingen van ET. ET heeft ook een 'deposition' van de 'corporate witness' van GPI gevraagd, maar heeft er vervolgens van afgezien hem te vragen over het al dan niet bestaan van een verzekering. Bovendien blijkt uit de verzekeringspolissen die de andere GP-gedaagden tijdens de procedure voor de staatsrechtbank hebben overgelegd, niet dat GPI een verzekerde partij is. Kortom, ET wist in 2024, en weet nu, dat GPI geen verzekering heeft die de claims van ET zou kunnen dekken. Voor delen van de zaak is GPI meegenomen in de gemeenschappelijke verweren die namens GP Inc. en GP Fund zijn aangevoerd en die gedeeltelijk door de verzekeringspolissen van deze entiteiten zijn gefinancierd, gezien de sterke onderlinge samenhang en overlap tussen de vorderingen tegen de drie Greenpeace-entiteiten. GPI heeft echter afzonderlijk juridische kosten gemaakt in verband met de procedure in deze zaak, die het zelf heeft betaald en die op geen enkele wijze door een verzekering worden gedekt. Deze kosten zijn aanzienlijk en blijven stijgen. GPI heeft bijvoorbeeld ook aparte raadslieden ingeschakeld voor het hoger beroep en moet daardoor nog hogere kosten maken. GPI heeft financiële schade geleden en zal deze blijven lijden, naast de proceskosten. Daarmee is er dus sprake van door GPI in Nederland geleden vermogensschade (zie in meer detail dagvaarding, par. 5 en 7).
95. Het is juist dat het enkele feit dat er schade is geleden op een bankrekening in Nederland niet volstaat voor het aannemen van rechtsmacht ex art. 6(e) Rv, maar daar is in deze zaak (evident) geen sprake van. Er zijn immers talrijke andere elementen op grond waarvan deze zaak verbonden is met de Nederlandse rechtssfeer, die deels al naar voren zijn gebracht in de dagvaarding (par. 139 e.v.). In het bijzonder relevant daarbij is dat GPI in Amsterdam het centrum van haar belangen heeft, wat in het kader van de hierna te bespreken reputatieschade op zichzelf al voldoende grondslag is om rechtsmacht aan te nemen.⁴⁶ Het feit dat GPI ook internationaal opereert staat er niet aan in de weg dat uit alle feiten en omstandigheden blijkt dat het centrum van haar belangen is gelegen in Amsterdam (de stellingen van ET in de incidentele conclusie, par. 7.37 e.v., snijden geen hout).
96. Wat ET verder heel goed weet, maar structureel nalaat te vermelden is dat BankTrack, de auteur van de open brief die GPI mede heeft ondertekend, een Nederlandse organisatie is met ANBI-status (evenals GPI). De uitingen waar ET GPI voor aansprakelijk houdt zijn dus gedaan vanaf Nederlands grondgebied, door (in elk geval) twee Nederlandse organisaties. De brief was bovendien primair gericht aan banken in de Europese Unie, waaronder ING in Nederland.
97. In dit kader is relevant dat de brief niet alleen is opgesteld is door BankTrack, maar ook gepubliceerd is op de website van BankTrack, banktrack.org. Deze website valt onder de

⁴⁶ HvJ EU 7 maart 1995, ECLI:EU:C:1995:61 (*Fiona Shevill et al./Presse Alliance SA*); HvJ EU 25 oktober 2011, ECLI:EU:C:2011:685 (*eDate en Martinez/MGN Limited*).

verantwoordelijkheid van BankTrack, een in Nijmegen gevestigde stichting.⁴⁷ Daaruit volgt dat publicatie van de open brief vanuit Nederland is geschied, net als de ondertekening ervan door GPI (een Nederlandse organisatie). De deelname aan het publieke debat is dus vanuit Nederland gedaan – door BankTrack, GPI en door 15 andere Nederlandse organisaties die de brief mede hebben ondertekend.⁴⁸ Dit merkt de Nederlandse wetgever expliciet aan als een bijzondere omstandigheid op grond waarvan de Nederlandse rechter rechtsmacht toekomt (“het feit dat de deelname aan het publieke debat vanuit die woonplaats is gedaan”, zie boven). De open brief van BankTrack van 30 november 2016 waar deze zaak om draait staat (terecht) nog altijd online op de site van BankTrack (**productie 50**).

98. Zoals in de dagvaarding toegelicht heeft ET in de Federale Rechtszaak dan ook BankTrack in rechte betrokken naast GPI. In die procedure heeft ET aangevoerd, bij wijze van verweer tegen de ‘motion to dismiss’ (**productie 51** – relevante delen uit Plaintiff’s Consolidated Memorandum of Law in opposition to moving Defendants’ Motions to Dismiss the Complaint van ET):

“Under the direction of its director Johan Frijns, BankTrack authored and aggressively disseminated the Enterprise’s materially false and misleading information about Energy Transfer and DAPL to the financial institutions financing DAPL and Energy Transfer’s other infrastructure projects, and demanded that each bank immediately withdraw funding from Energy Transfer or face crippling boycotts, divestment campaigns, and reputational damages. (¶ 38(j), 237-38, 245-47, 251-52, 255, 261-62, 275.) BankTrack widely disseminated these false and misleading letters on its website to galvanize the public to exert further pressure on the banks through direct actions. (Id.)”

99. Naast dat hieruit nogmaals blijkt hoe bizar het is dat GPI nu verantwoordelijk wordt gehouden voor twee zinnen uit de open brief van BankTrack van 30 november 2016 (productie 9), valt uit deze uiting van ET zélf op te maken dat zij (i) meent dat BankTrack te gelden heeft als auteur van de open brief en (ii) BankTrack verweet dat zij de open brief op haar website had gepubliceerd. Niet ter discussie staat dat GPI slechts deze brief mede heeft ondertekend, en in tegenstelling tot BankTrack niet op haar website heeft geplaatst.
100. Ook delen van de Staatsrechtszaak vonden plaats in Nederland, en specifiek in het kantoor van GPI in Amsterdam, zoals de *deposition* van Mads Christensen waar ET in haar incidentele conclusie regelmatig naar verwijst. Als gezegd werkt op dit kantoor een groot deel van de medewerkers van GPI, waarvan een deel ook nauw betrokken is bij de behandeling van de Amerikaanse zaken. ET betwist dit – terecht – niet (incidentele conclusie, par. 7.38-7.39). De grootste groep medewerkers van GPI bevindt zich in Nederland, wat bevestigt dat het centrum van haar belangen zich hier bevindt. Zoals hiervoor toegelicht komt aan de omstandigheid dat GPI gevestigd is in Amsterdam bovendien bijzonder belang toe in de context van zaken tegen SLAPPs. Daarvoor heeft

⁴⁷ Onder aan alle pagina’s van de website van BankTrack staat: “BankTrack, Nijmegen, The Netherlands”. Uit het privacybeleid van BankTrack is op te maken dat dit verwijst naar Stichting BankTrack, geregistreerd in het Handelsregister onder nr. 30198568 (https://www.banktrack.org/page/our_privacy_policy_1).

⁴⁸ ActionAid Netherlands, BothENDS, Eerlijke Bankwijzer, Fossielvrij NL, Fossil Free Amsterdam, Fossil Free The Hague, Friends of the Earth NL/Milieudefensie, Greenpeace Nederland, GroenFront!, OTN-Hydroconsult, Stichting Schaliegasvrij Nederland, Stop Ecocide, Transnational Institute, Urgenda, XminY hét actiefonds.

immers te gelden dat rechtsmacht gebaseerd kan worden op vestigingsplaats van het slachtoffer van de SLAPP.

101. Verder kan ET er niet omheen dat GPI gesteld heeft schade te lijden door het opzettelijk frustreren van haar ideële doelen ex art. 6:106 sub a BW (dagvaarding, par. 162). ET voert op dit punt uitgebreid materieel verweer (incidentele conclusie, par. 7.17-7.26) en stelt dat het beroep van GPI op deze bepaling 'niet zou kunnen slagen'. De vraag is echter niet of deze gestelde schade toewijsbaar is, maar of aangenomen kan worden dat deze in Nederland is geleden. Dat is het geval: ook deze schade lijdt GPI op de plek waar het centrum van haar belangen is gelegen, dus in Amsterdam. Deze schade komt onder meer voort uit de volgende stappen die GPI heeft moeten nemen:
 - a. Het instellen van een vacaturestop in mei 2025 voor ongeveer de helft van de huidige 40 openstaande functies bij GPI, mede veroorzaakt door de financiële gevolgen van de Staatsrechtszaak.
 - b. Het samenstellen van teams en projecten om te reageren op de rechtszaken en de reputatie en vrijheid van meningsuiting van GPI te verdedigen. Voorbeelden hiervan zijn:
 - i. Het reeds uitgebreid besproken "Global Pipelines/ETP Project" uit 2018, waarvoor GPI significante financiële middelen ter beschikking heeft gesteld;
 - ii. Een 'response team' dat in 2024 opgezet is in de aanloop naar de trial in de Staatsrechtszaak, waarvoor verschillende senior medewerkers een jaar lang werden ingezet, met als gevolg verminderde capaciteit en leiderschap van hun gewone teams en vertraging in geplande activiteiten;
 - iii. Een campagne die in 2025 opgezet is, onder andere om verder te reageren op de Staatsrechtszaak en mensen te mobiliseren om de vrijheid van meningsuiting te verdedigen. Elf GPI-medewerkers werken aan deze campagne, waaronder twee in Amsterdam. GPI heeft hier een significant budget voor beschikbaar gesteld, dat deels gerelateerd is aan de Staatsrechtszaak;
 - c. Het uitgebreid op bestuursniveau aandacht besteden aan de SLAPPs van ET. Zo is de directeur van GPI, Mads Christensen, die in Nederland woonachtig is, een aanzienlijk deel van zijn tijd kwijt aan het aansturen van de juristen en advocaten, programmeerteams en operationele teams die zich bezighouden met de reactie op de Staatsrechtszaak, ten koste van zijn kerntaken als dagelijkse leiding, het publiekelijk vertegenwoordigen van GPI en uitdragen van haar missie, en fondsenwerving. Hij heeft ook naar North Dakota moeten reizen om als getuige te verschijnen in de Staatsrechtszaak.
102. GPI heeft ook aangevoerd reputatieschade te lijden als gevolg van de handelwijze van ET (art. 6:106 lid 1 sub b en art. 8 EVRM), waaronder uitdrukkelijk begrepen de ernstige beschuldigingen die ET over haar heeft verspreid via het internet en nog steeds blijft verspreiden (zie dagvaarding, hst. 3.4 en par. 163 onder e). Alleen al in 2025 heeft ET GPI via in Nederland beschikbare websites beschuldigd van "organizing, funding and encouraging unlawful destruction of property", "coordinating attacks on the DAPL", "destroying and damaging equipment", "attack[ing] the people" en "incit[ing] terrorist acts

and vandalism". Deze ernstige en ongefundeerde beschuldigingen van het (doen) plegen van onrechtmatige en strafbare feiten, in aanvulling op de al geuite beschuldigingen, leiden evident tot reputatieschade voor GPI. ET betwist uitvoerig dát deze reputatieschade geleden zou zijn, maar voor dit betoog is geen plaats in deze fase van de procedure (incidentele conclusie, par. 7.29-7.42). GPI zal hierna nog een korte opmerking plaatsen over dit betoog.

103. Een andere vorm van immateriële schade die zich (ook) in Nederland voordoet is immateriële schade bij de medewerkers van GPI als gevolg van de handelwijze van ET. De frontale aanval van ET die gericht is op het verhinderen van het werk van GPI (zoals zij zelf heeft aangegeven, zie dagvaarding) leidt tot veel stress en onrust onder de medewerkers van GPI. Zo constateerde het in Amsterdam gevestigde GPI People & Culture-team in januari 2025 dat medewerkers die betrokken waren bij de ET-rechtszaak in de Verenigde Staten extra ondersteuning nodig hadden. Het bood hen daarom maximaal tien individuele emotionele ondersteuningssessies aan via Thrive Worldwide, een intercultureel en multidisciplinair team van klinici, consultants en coaches. In de drie maanden na het juryoordeel in maart 2025 is er ook meer gebruik dan normaal gemaakt van de diensten van het Employee Assistance Programme (EAP), al is een oorzakelijk verband niet aantoonbaar omdat contacten met het EAP vertrouwelijk zijn.
104. Zoals de Nederlandse wetgever al onderstreept geldt in dit verband dat bij immateriële schade het voor de hand ligt "om aan te nemen dat deze zich voordoet in de woonplaats van de persoon tegen wie de SLAPP zich richt." Dit volgt ook uit vaste rechtspraak van het HvJ EU over rechtsmacht in zaken over uitingen die online beschikbaar zijn, waarbij rechtsmacht toekomt aan alle rechters van staten waar die uitingen beschikbaar zijn (en de volledige schade bij de rechter van het centrum van belangen van eiser gevorderd kan worden).⁴⁹ Immers, zoals het HvJ EU onderstreept in *eDate/Martinez*: "Given that the impact which material placed online is liable to have on an individual's personality rights might best be assessed by the court of the place where the alleged victim has his centre of interests, the attribution of jurisdiction to that court corresponds to the objective of the sound administration of justice".⁵⁰
105. Zoals verder volgt uit de MvT kan het feit dat "de benadeelde zelfs nooit een voet heeft gezet op de bodem van het land waar de SLAPP aanhangig is gemaakt" relevant zijn voor de beoordeling of rechtsmacht aangenomen kan worden. Zoals uit de hiervoor en in de dagvaarding geschetste feiten blijkt zijn medewerkers van GPI niet aanwezig geweest bij de protesten bij de DAPL, noch bij enige andere voor deze zaak relevante gebeurtenissen die zich in North Dakota afspeelden. GPI heeft alleen vanuit Nederland mede een open brief ondertekend. De eerste keer dat een medewerker van GPI in de context van deze kwestie voet zette in North Dakota, was dat om te reageren op de Federale Rechtszaak die door ET tegen GPI was aangespannen.
106. Tot slot geldt dat inmiddels significante aanvullende materiële en immateriële schade in Nederland dreigt voor GPI. Een hoger beroep in de Staatsrechtszaak is inmiddels onvermijdelijk geworden en loopt op sommige punten al. Verder is er een reëel risico dat GPI met nieuwe zaken geconfronteerd zal gaan worden naar aanleiding van de handelwijze

⁴⁹ HvJ EU 25 oktober 2011, ECLI:EU:C:2011:685 (*eDate en Martinez/MGN Limited*) en HvJ EU 17 oktober 2017, ECLI:EU:C:2017:766 (*Bolagsupplysningen OÜ et al./Svensk Handel AB*).

⁵⁰ *eDate/Martinez*, r.o. 48.

van ET. Zo heeft de Roemeense minister van Energie olie- en gasbedrijven opgeroepen om zo hoog mogelijke bedragen te vorderen van NGO's, daarbij Energy Transfer als voorbeeld noemend.⁵¹ De African Energy Chamber slaat vergelijkbare dreigende taal uit: "The \$660 million fine imposed in the U.S. should be viewed as just the beginning of the reckoning that Greenpeace faces."⁵² Zoals eerder besproken meldt ook de raadsman van ET belangstelling vanuit andere oliebedrijven (productie 42, p. 6-7). En zo lang de zaak in de Verenigde Staten loopt zal GPI verder te maken krijgen met nieuwe ongefundeerde beschuldigingen aan haar adres van ET die via het internet wereldwijd (en dus ook in Nederland) verspreid worden. Blijkens de formuleringen van art. 6(e) Rv en art. 7 lid 2 Brussel I bis kan ook dreigende schade een grondslag bieden voor het aannemen van rechtsmacht.

107. Zoals uit het voorgaande blijkt, en de Europese en Nederlandse wetgever hebben bevestigd, is het typisch in zaken die over SLAPPs gaan dat er sprake kan zijn van zowel materiële als immateriële schade. Daar is hier ook sprake van, zoals toegelicht, en deze schade is door GPI in Nederland geleden (en dreigt in Nederland geleden te worden). Daarmee blijkt duidelijk van het vereiste verband met de Nederlandse rechtssfeer.
108. Bovendien geldt in deze zaak dat het beginsel van "the sound administration of justice" bijzonder gewicht in de schaal legt bij het aannemen van rechtsmacht. Uit de Richtlijn en de implementatiewetgeving blijkt immers dat er groot belang wordt gehecht aan de mogelijkheid dat slachtoffers van SLAPPs in derde landen eenvoudig en effectief rechtsmiddelen kunnen aanwenden in het land waar zij gevestigd zijn om geleden schade en kosten te kunnen verhalen. GPI wijst in dit verband ook op overweging 32 van de Richtlijn:

"Member States should ensure that all the procedural safeguards provided for in this Directive are available to natural or legal persons against whom court proceedings have been brought on account of their engagement in public participation and that the exercise of those safeguards is not unduly arduous."

4.4.3 *Argumenten ET tegen aannemen rechtsmacht snijden geen hout*

109. ET voert nog verschillende argumenten aan waarom uw Rechtbank in deze zaak geen rechtsmacht zou toekomen op grond van art. 6(e) Rv. Deze argumenten snijden echter alle geen hout, zoals GPI hierna zal toelichten.
110. ET leunt zwaar op het Universal Music-arrest van het HvJ EU.⁵³ Dat is echter niet relevant voor de beoordeling van deze zaak, omdat dit arrest is gewezen tegen de achtergrond van zeer specifieke feitelijke omstandigheden die onvergelijkbaar zijn met de onderhavige zaak.⁵⁴

⁵¹ Mediafax, "Burduja asks companies to sue NGOs that file bad faith lawsuits", 20 maart 2025, <https://www.mediafax.ro/english/burduja-asks-companies-to-sue-ngos-that-file-bad-faith-lawsuits-23530940>.

⁵² African Energy Chamber, "Greenpeace Must Pay Far More Than \$660 Million: The Global Reckoning Has Begun", 21 maart 2025, <https://energychamber.org/greenpeace-must-pay-far-more-than-660-million-the-global-reckoning-has-begun/>

⁵³ HvJ EU 16 juni 2016, ECLI:EU:C:2016:449 (*Universal Music International Holding BV/Schilling et al*).

⁵⁴ Zie in deze zin ook G. Calster (2024), 'European Private International Law', Oxford: Hart Publishing.

Universal Music draait om de Nederlandse holdingmaatschappij Universal Music International Holding BV, het moederbedrijf van een groep bedrijven in Tsjechië. Deze Tsjechische bedrijven hadden een ander Tsjechisch bedrijf overgenomen, maar door een fout van hun Tsjechische advocaten bleek het overnamebedrag het vijfvoudige te zijn van wat de overnemende bedrijven feitelijk hadden gewild. De daaropvolgende rechtszaak in Tsjechië tussen de Tsjechische bedrijven in de Universal-groep en het overnamedoelwit werd geschikt.

Onderdeel van deze schikking was dat het verschuldigde schikkingsbedrag vanaf de Nederlandse bankrekening van Universal Music (de Nederlandse BV) moest worden overgemaakt, wat gebeurde. Vervolgens startte Universal Music International Holding BV in Nederland een rechtszaak tegen de Tsjechische advocaten die de Tsjechische groepsbedrijven verkeerd hadden geadviseerd. Dit riep de vraag op of in de gegeven omstandigheden, waar het verband met de Nederlandse rechtssfeer uitsluitend de betaling vanaf een Nederlandse bankrekening van een Nederlandse holding BV betrof, de Nederlandse rechter rechtsmacht had. Dit leidde tot prejudiciële vragen.

111. In het *Universal Music*-arrest concludeert het HvJ EU dat uitsluitend financiële schade die zich direct voordoet op een bankrekening van een partij op zichzelf onvoldoende is: “Consequently, purely financial damage which occurs directly in the applicant’s bank account cannot, in itself, be qualified as a ‘relevant connecting factor’, pursuant to Article 5(3) of Regulation No 44/2001”. Echter, onder verwijzing naar het *Kolassa*-arrest oordeelt het HvJ EU dat als er sprake is van “other circumstances specific to the case [that] also contribute to attributing jurisdiction to the courts for the place where a purely financial damage occurred, that such damage could, justifiably, entitle the applicant to bring the proceedings before the courts for that place”.⁵⁵
112. De zaak is daarmee onvergelijkbaar met de onderhavige zaak, waar evident talrijke overige omstandigheden spelen waaruit volgt dat het aannemen van rechtsmacht hier gerechtvaardigd is. Dit is in lijn met het *Universal Music*-arrest, dat dus juist de stellingen van GPI in dit verband ondersteunt.
113. Door de nauwe verbinding met de Nederlandse rechtssfeer die GPI heeft aangetoond is verder zonder meer voorzienbaar voor ET dat zij als gevolg van haar handelwijze in Nederland aangesproken had kunnen worden (incidentele conclusie, par. 7.16 en 7.40). Zij heeft BankTrack en GPI, twee Nederlandse organisaties, betrokken in evident ongefundeerde procedures (althans procedures die kwalificeren als misbruik van recht) en ernstige, ongefundeerde beschuldigingen over GPI verspreid via het internet. Het is bepaald niet ondenkbaar dat één of beide van deze organisaties op enige wijze bescherming zouden vragen tegen deze handelwijze van ET, die naar Nederlands recht kwalificeert als onrechtmatig handelen c.q. misbruik van recht.
114. ET betoogt verder dat om verschillende redenen geen betekenis zou toekomen aan de Richtlijn (incidentele conclusie, par. 7.44-7.53). Deze stelling is niet te volgen: de Nederlandse wetgever heeft immers expliciet bevestigd dat het bestaande Nederlandse recht al voorziet in de bescherming die de Richtlijn beoogt te bieden (behalve op één punt, dat in deze zaak niet aan de orde is). De Richtlijn bevestigt slechts wat al onder het

⁵⁵ *Universal Music*, r.o. 38 en 39.

Nederlandse materiële recht en procesrecht al mogelijk is (zie in dit verband ook dagvaarding, hst. 5).

115. ET stelt dan dat er geen ruimte zou zijn voor richtlijnconforme interpretatie van het Nederlandse recht in deze zaak. Uit het *Adeneler*-arrest dat ET in dit kader aanhaalt (incidentele conclusie, par. 7.50) volgt dit echter niet. Deze zaak is alleen relevant “in geval van te late omzetting van een richtlijn”.⁵⁶ Daar is hier geen sprake van: omzetting is niet nodig omdat het Nederlandse materiële recht en procesrecht de vereiste bescherming al biedt. Overigens staat het de nationale rechter te allen tijde vrij om richtlijnconform te interpreteren, ook vóórdat de omzettingstermijn van een richtlijn is verstreken.⁵⁷
116. GPI wijst in dit verband nog op de zogeheten onthoudingsplicht (ook wel: ‘Vorwirkung’) die voor de nationale rechter geldt vanaf het moment van inwerkingtreding van een richtlijn. Daaruit volgt dat alle overheidsinstanties, waaronder de nationale rechter, vanaf dat moment moeten afzien van alle maatregelen en iedere interpretatie van nationaal recht die de verwezenlijking van het resultaat van die richtlijn aanmerkelijk in gevaar kan brengen.⁵⁸ De Richtlijn beoogt onder meer uitdrukkelijk doelwitten van SLAPPs in derde landen vormen rechtsbescherming te bieden in het land waar zij gevestigd zijn. Het niet aannemen van rechtsmacht in deze zaak zou hier lijnrecht tegen in gaan en daarmee de verwezenlijking van het resultaat van de Richtlijn aanmerkelijk in gevaar brengen.
117. Hiervoor is al toegelicht dat het toepasselijke nationale recht en het Unierecht met elkaar in harmonie zijn en voldoende grondslag bieden voor het aannemen van rechtsmacht in deze zaak. Er is geen sprake van een risico op enige vorm van *contra legem* interpretatie, zoals ET ten onrechte stelt (incidentele conclusie, r.o. 7.50). Het enkele feit dat in een zaak met een specifieke feitelijke achtergrond als deze niet eerder over rechtsmacht is geoordeeld, wil uiteraard niet zeggen dat dit niet kan of mag. Dat is hoe rechtsontwikkeling werkt.
118. ET werpt dan de vraag op of de Richtlijn terugwerkende kracht heeft (incidentele conclusie, par. 7.45). Dat is niet relevant, nu GPI zich beroept op art. 6:162 BW en de maatschappelijke zorgvuldigheidsnorm die hierin besloten ligt (c.q. op art. 3:13 BW). De handelwijze van ET was altijd al onrechtmatig c.q. kwalificeerde als misbruik van recht jegens GPI naar Nederlands recht. De Richtlijn bevestigt slechts, evenals de overige door GPI in de dagvaarding benoemde rechtsbronnen, dat de handelwijze van ET naar Nederlands recht verboden was en is. Op dit uitgangspunt is de implementatiewetgeving ook gebaseerd, zoals besproken. Overigens volgt uit de tekst van de Richtlijn niet dat deze

⁵⁶ HvJ EU 4 juli 2006, ECLI:EU:C:2006:443 (*Adeneler et al./ELOG*), r.o. 115.

⁵⁷ Dit volgt onder meer uit art. 4 lid 3 VEU; zie ook H.C.F.J.A. de Waele, De doorwerking van Europese internemarktregels in de nationale rechtsorde. In I. Govaere (red.), Europees recht. Moderne interne markt voor de praktijkjurist, 2012, p. 271: “Als gezegd gaat de verplichting tot conforme interpretatie dan pas gelden op het moment dat de omzettingstermijn van de richtlijn is verstreken. Vóór die tijd zijn nationale rechters er dus niet toe verplicht om conform te interpreteren. Als zij dat echter om moverende redenen toch zouden willen doen, staat hen dat (althans naar Europees recht) vrij.”

⁵⁸ HvJ EU 18 december 1997, ECLI:EU:C:1997:628 (*Inter-Environnement Wallonie/Waals gewest*), r.o. 44; *Adeneler*, r.o. 123. Zie ook H.C.F.J.A. de Waele, De doorwerking van Europese internemarktregels in de nationale rechtsorde. In I. Govaere (red.), Europees recht. Moderne interne markt voor de praktijkjurist, 2012, p. 269.

alleen van toepassing zou zijn op ná 11 april 2024 (de datum waarop de Richtlijn is aangenomen) aangespannen SLAPPs.⁵⁹

119. Een favoriete truc van ET is om stellingen van GPI verkeerd weer te geven. Dat geldt bijvoorbeeld voor de wijze waarop ET de stellingen van GPI in verband met art. 10 EVRM behandelt (incidentele conclusie, par. 7.68-7.74). GPI heeft niet gesteld dat “art. 10 EVRM bevoegdheid van de rechtbank creëert” (par. 7.68). Wel heeft GPI in de dagvaarding gewezen op het belang van art. 10 EVRM in deze procedure, en de op de Staat rustende positieve verplichtingen om deze rechten voor zijn ingezetenen te verzekeren (art. 1 EVRM). Het aannemen van rechtsmacht in deze zaak is daarmee geheel in lijn.

4.4.4 Enige opmerkingen over feitelijke stellingen ET

120. ET neemt talrijke feitelijke stellingen in die niet relevant zijn voor het beoordelen van de rechtsmacht (incidentele conclusie, par. 7). Enkele van deze stellingen zijn echter dermate onjuist dat GPI er toch iets over opmerkt in dit deel. Verder betwist GPI alle feitelijke stellingen van ET en behoudt zij zich het recht voor deze nader gemotiveerd te betwisten zodra het inhoudelijke deel van de procedure is aangevangen.
121. Bij haar bespreking van de door GPI geleden reputatieschade stelt ET dat GPI met de procedures in de VS “helemaal in haar element” is en hier “succes mee boekt” (incidentele conclusie, par. 7.29-7.32). GPI wil hier geen enkel misverstand over laten bestaan: de handelwijze van ET jegens GPI behoort tot de meest ernstige en impactvolle dreigingen waar GPI (en het Greenpeace-netwerk) ooit mee te maken heeft gehad. Die ernst en impact volgen alleen al uit het feit dat ET erkent dat de Staatsrechtszaak de meest complexe zaak in de geschiedenis van North Dakota is.
122. GPI grijpt daarom alle vreedzame en rechtmatige manieren aan om aandacht te vragen voor deze ernstige dreiging. Daarin vindt zij gelukkig ook medestanders. Maar dat wil niet zeggen dat zij geen significante materiële en immateriële schade lijdt door de handelwijze van ET. De fondsen die GPI ontvangen heeft vallen in het niet bij de enorme kosten die voor GPI gepaard zijn gegaan met de Federale Rechtszaak en de Staatsrechtszaak. Bovendien heeft ET gezegd dat zij met deze zaken ‘absoluut’ wil bereiken dat GPI geen geld meer zal hebben voor het uitvoeren van haar reguliere werkzaamheden.⁶⁰
123. Dan stelt ET nog dat er geen sprake zou zijn van een ongelijke machtsverhouding tussen ET en GPI. Dat is een absurde stelling. De omzet van ET in 2024 was USD 82.671 *miljard*; de omzet van GPI in hetzelfde jaar was ongeveer USD 106 *miljoen*. ET heeft dus 780 keer meer

⁵⁹ GPI betwist dat uit de wetsgeschiedenis van de Richtlijn volgt dat de EU-wetgever heeft beoogd de werking van de Richtlijn te beperken tot zaken die na inwerkingtreding van de Richtlijn zijn aangespannen. (incidentele conclusie, voetnoot 139). Dat bepaalde formuleringen niet in de Richtlijn zijn terechtgekomen, betekent niet dat de Richtlijn nu bepaalt dat het toepassingsgebied zo beperkt zou moeten worden. Dat zou ook ongerijmd zijn, gezien de handelwijze van partijen die SLAPPs aanspannen al onrechtmatig was c.q. als misbruik van recht kwalificeert onder in elk geval Nederlands recht en uit niets volgt dat de Richtlijn deze bescherming zou beogen weg te nemen.

⁶⁰ Zie productie 18, dit interview is nog steeds online beschikbaar via:

<https://www.valleynewslive.com/content/misc/Energy-Transfer-Partners-CEO-Kelcy-Warren-says-DAPL-was-about-a-money-raise-442409553.html>.

omzet dan GPI. Alleen daaruit volgt al dat er een onoverbrugbaar verschil in macht bestaat tussen ET en GPI.

124. Tot slot nog het volgende. In de dagvaarding heeft GPI uiteengezet waarom de Federale Rechtszaak en de Staatsrechtszaak kwalificeren als onderdeel van het onrechtmatig handelen en SLAPPs op grond van het toepasselijke Nederlandse recht, mede gelezen in het licht van de Richtlijn en andere internationale rechtsbronnen. ET voert in haar incidentele conclusie hier uitgebreid materieel verweer op, stellend: “De Amerikaanse Procedures zijn geen SLAPPs ex artikel 17 lid 1 Richtlijn” (par. 7.54-7.67). Aan deze stelling (die wordt betwist) en de uitwerking ervan komt echter geen relevantie toe in dit stadium van de zaak. Dit is bij uitstek een vraag die pas aan de orde zal komen bij de inhoudelijke behandeling, en die geen beantwoording behoeft in het kader van vaststellen van de rechtsmacht van de Nederlandse rechter.

5 LITISPENDENTIE

125. ET doet *subsidiair* ex art. 12 Rv een beroep op litispendingie. Zoals GPI hierna zal toelichten is er geen reden voor toepassing van art. 12 Rv in deze zaak, *primair* omdat de Staatsrechtszaak en de Nederlandse procedure niet over hetzelfde onderwerp gaan; *subsidiair* omdat een vonnis in de Staatsrechtszaak niet voor erkenning of tenuitvoerlegging vatbaar zal zijn; en *meer subsidiair* omdat aanhouding niet geëigend is in het licht van de belangen van partijen en de goede proceseconomie.

5.1 Juridisch kader

126. De Hoge Raad heeft het toetsingskader voor de beoordeling van een beroep op art. 12 Rv helder uiteengezet in een arrest uit 2023. Daarin geeft de Hoge Raad de Nederlandse rechter instructie om bij een beroep op litispendingie ex art. 12 Rv eerst te beoordelen of (stap 1):⁶¹

“is voldaan aan de toepassingsvoorwaarden van deze bepaling, dus of (i) tussen dezelfde partijen (ii) over hetzelfde onderwerp (iii) een zaak voor een rechter van een vreemde staat aanhangig is (...), (iv) welke zaak – in de eerste instantie – eerder aanhangig is gemaakt dan de procedure bij de Nederlandse rechter.”

127. Pas nadat de rechter heeft vastgesteld dat aan de hierboven genoemde voorwaarden is voldaan, dient de Nederlandse rechter naar oordeel van de Hoge Raad te onderzoeken “of in de buitenlandse procedure een beslissing kan worden gegeven die voor erkenning en, in voorkomend geval, voor tenuitvoerlegging in Nederland vatbaar is” (stap 2).⁶²
128. Ook als aan al deze voorwaarden is voldaan, zo oordeelt de Hoge Raad: “kan de rechter op grond van art. 12, eerste zin, Rv de behandeling van de zaak aanhouden; hij is daartoe niet verplicht”.⁶³ De rechter kan bijvoorbeeld “beslissen dat de behandeling van de zaak niet

⁶¹ Hoge Raad 29 september 2023, ECLI:NL:HR:2023:1265, r.o. 3.3.4.

⁶² Hoge Raad 29 september 2023, ECLI:NL:HR:2023:1265, r.o. 3.3.5.

⁶³ Hoge Raad 29 september 2023, ECLI:NL:HR:2023:1265, r.o. 3.3.5.

wordt aangehouden omdat een onherroepelijke beslissing van de buitenlandse rechter naar verwachting nog te lang op zich laat wachten” (stap 3).⁶⁴

129. ET gaat ten onrechte voorbij aan deze driestappentoets in haar incidentele conclusie (par. 8.1-8.10 en in het bijzonder par. 8.6) en het door haar geschetste toetsingskader ex art. 12 Rv is dan ook onjuist.⁶⁵
130. GPI wijst er in dit verband op dat de Hoge Raad op 29 september 2023 twee arresten heeft gewezen over art. 12 Rv, in twee verschillende zaken met ECLI-nummers die respectievelijk eindigen op 1265 en 1266.⁶⁶ In deze zaken speelden twee afzonderlijke familierechtelijke conflicten waar zowel de Marokkaanse als de Nederlandse rechter voor was aangezocht. Echter, de casusposities van deze twee zaken verschilden op een cruciaal punt: in de ‘1265’ zaak stond ter discussie of er wel sprake was van ‘hetzelfde onderwerp’ (stap 1), terwijl dit niet het geval was in de ‘1266’ zaak. In de ‘1266’ zaak stond vast dat de zaak over hetzelfde onderwerp ging, maar was de vraag of de beslissing van de Marokkaanse rechter voor erkenning en tenuitvoerlegging in Nederland in aanmerking zou komen (stap 2).
131. In haar incidentele conclusie noemt ET echter de ‘1265’ uitspraak ten onrechte in het geheel niet. Zij verwijst alleen tweemaal naar de ‘1266’ uitspraak (zie incidentele conclusie, voetnoten 166 en 174). Dit terwijl de Hoge Raad juist in de ‘1265’ uitspraak het alomvattende kader voor de toetsing ex art. 12 Rv uiteen heeft gezet, zoals hiervoor besproken. Dat is juist in deze zaak van belang omdat de Nederlandse zaak en de Staatsrechtszaak (evident) niet gaan over ‘hetzelfde onderwerp’ in de zin van art. 12 Rv, zoals GPI hierna zal toelichten.
132. Tot slot merkt GPI nog op dat, hoewel de inhoud van art. 12 Rv grotendeels overeenkomt met de inhoud van art. 29 Brussel I bis, er ook belangrijke verschillen bestaan. Zo kan de Nederlandse rechter ex art. 12 Rv de zaak aanhouden als voldaan is aan alle voornoemde voorwaarden, maar bestaat daar geen verplichting toe (discretionaire bevoegdheid). De regeling van art. 29 Brussel I bis biedt deze ruimte niet.⁶⁷ Daarmee is de stelling van ET dat de Nederlandse rechter in deze zaak gebruik “moet maken van zijn in artikel 12 Rv toegekende discretionaire bevoegdheid” onjuist (incidentele conclusie, par. 8.1; onderstreping: advocaat).

5.2 De Staatsrechtszaak en de Nederlandse procedure gaan niet over ‘hetzelfde onderwerp’

5.2.1 Zaken gaan niet over ‘hetzelfde onderwerp’: bevestigd door experts en in Staatsrechtszaak

133. De kernvraag voor toepassing van art. 12 Rv waar partijen hier over van mening verschillen is of deze zaak en de Staatsrechtszaak “over hetzelfde onderwerp” gaan in de zin van art. 12 Rv. Uit de literatuur en nationale en Europese rechtspraak over dit begrip blijkt dat bij de beoordeling hiervan er gekeken kan worden naar (het doel van) de vorderingen in de

⁶⁴ Hoge Raad 29 september 2023, ECLI:NL:HR:2023:1265, r.o. 3.3.5.

⁶⁵ Hoge Raad 29 september 2023, ECLI:NL:HR:2023:1265, r.o. 3.3.4 en 3.3.5, in onderling verband gelezen.

⁶⁶ Uit Hoge Raad 29 september 2023, ECLI:NL:HR:2023:1265, r.o. 3.7.1 volgt duidelijk dat dit een discussiepunt was in de achterliggende zaak. Uit Hoge Raad 29 september 2023, ECLI:NL:HR:2023:1266 r.o. 3.2.2 blijkt dat hier alleen uitleg wordt gegeven aan art. 12 Rv “voor zover hier van belang” (oftewel: alleen in het kader van stap 2 in het door de Hoge Raad in de andere uitspraak geschetste toetsingskader).

⁶⁷ Conclusie A-G Vlas 11 november 2022, ECLI:NL:PHR:2022:1042, par. 2.4-2.5.

respectievelijke zaken, de respectievelijk toepasselijk ingeroepen rechtsregels en de relevante feiten die in elke zaak spelen.⁶⁸ Als er op één of meer van deze vlakken verschillen bestaan kunnen de twee rechtszaken niet leiden tot tegenstrijdige uitspraken, en bestaat er dus geen ruimte voor toepassing van art. 12 Rv.⁶⁹ In deze zaak zijn er significante verschillen op al deze vlakken (vorderingen, rechtsregels en relevante feiten).

134. In de Staatsrechtszaak beroept ET zich op de aldaar toepasselijke rechtsregels rondom 'ground torts', 'defamation' en 'tortious interference with business relations', en 'onrechtmatige samenspanning'. Volgens ET zou GPI, met haar beweerdelijke handelwijze rondom de protesten tegen de DAPL in 2016, zich schuldig hebben gemaakt aan schending van deze rechtsregels. GPI zou daarbij onder meer zich schuldig hebben gemaakt aan het 'verhinderen van de bouw van de DAPL' (zie in dit verband incidentele conclusie, par. 6.2). Het doel van ET met de Staatsrechtszaak is om de door haar beweerdelijk geleden schade vergoed te krijgen.
135. GPI betwist dit alles uiteraard uitdrukkelijk, maar wat daar ook van zij: dat is een volledig andere zaak dan deze zaak. Deze draait immers om de beoordeling naar Nederlands recht, gelezen in samenhang met Europees recht, van de handelwijze van ET jegens GPI. Daaronder valt in elk geval kort samengevat het aanspannen van de Federale Rechtszaak en de Staatsrechtszaak (die kwalificeren als SLAPPs), alsook het doen en blijven uiten van talrijke onjuiste en schadelijke beschuldigingen aan het adres van GPI via onder meer het internet. GPI vraagt uw Rechtbank om bescherming tegen deze handelwijze van ET door onder meer vergoeding van haar kosten en schade toe te wijzen en ET te bevelen een bericht op haar website te plaatsen.
136. Niet alleen zijn deze rechtsregels, feiten en vorderingen niet aan de orde in de Staatsrechtszaak: dat kán zelfs niet. North Dakota heeft immers, als één van de weinige staten in de Verenigde Staten, geen anti-SLAPP wet- of regelgeving. Het is voor GPI dus per definitie niet mogelijk om een procedure te voeren in North Dakota die hetzelfde onderwerp heeft als deze zaak.
137. De vorderingen in deze procedure dienen daarmee niet hetzelfde doel als de vorderingen van ET in de Staatsrechtszaak, en zijn ook niet gebaseerd op dezelfde rechtsregels en feiten. Er is ook geen sprake van 'spiegelbeeldigheid', zoals ET ten onrechte stelt maar niet nader motiveert.⁷⁰ Het gaat om twee andere zaken.

⁶⁸ Vlas, "Groene Serie Burgerlijke Rechtsvordering", art. 12 Rv, aant. 1 en Zilinsky in *T&C Rv*, art. 12 Rv, aant. 7. Zilinsky bespreekt daar ook de verhouding tussen de rechtspraak over art. 12 Rv en art. 29 Brussel I bis over 'hetzelfde onderwerp'. De Nederlandse rechtspraak gaat hier pragmatisch mee om, getuige een recente uitspraak van de Rb. Rotterdam: "In het geval voor gerechten van verschillende landen vorderingen zijn ingesteld die 'hetzelfde onderwerp' hebben maar gebaseerd zijn op verschillende feitencomplexen en/of rechtsregels, derhalve niet 'dezelfde oorzaak' hebben, kunnen deze vorderingen niet leiden tot tegenstrijdige uitspraken. In dat geval bestaat dan ook geen behoefte aan een litispendingregeling zoals die van artikel 12 Rv. Er mag dan ook van uit worden gegaan dat bovengenoemd vereiste van 'dezelfde oorzaak' ook deel uitmaakt van artikel 12 Rv." (Rb. Rotterdam 18 april 2025, ECLI:NL:RBROT:2025:4599, r.o. 2.16).

⁶⁹ Rb. Amsterdam 7 mei 2025, ECLI:NL:RBAMS:2025:2975, r.o. 5.13: "Hoewel de feiten in alle procedures elkaar voor een belangrijk deel overlappen, kan niet worden gezegd dat deze rechtsregels dezelfde zijn, zodat ook niet van dezelfde oorzaak kan worden gesproken".

⁷⁰ Deze situatie doet zich in deze zaak evident niet voor: zie voor een voorbeeld van toepassing Rb. Rotterdam 21 oktober 2020, ECLI:NL:RBROT:2020:9275, r.o. 2.9: er moet sprake zijn van "spiegelbeeldige vorderingen waarbij dezelfde rechtsvraag centraal staat". Dat is in deze zaak niet aan de orde.

138. Dit was ook een belangrijk argument van GPI in haar verweer tegen de vordering van ET tot het doen opleggen van een anti-suit injunction ("ASI"). In het kader van dat verweer heeft GPI twee experts op het gebied van Nederlands, Europees en internationaal recht geraadpleegd. Zij hebben elk een opinie ('affidavit') geschreven, die aan de zijde van GPI is ingediend in de ASI-procedure, waarin zij onder meer concluderen dat de twee zaken niet gaan over hetzelfde onderwerp,. Beide opinies zijn onder ede opgesteld en notarieel bekrachtigd.
139. De eerste opinie is opgesteld door dr. mr. Ruud Hermans, raadsheer-plaatsvervanger bij het Gerechtshof Den Haag en senior onderzoeker aan de Universiteit Leiden. GPI overlegt deze opinie als **productie 52**. Hermans gaat in zijn opinie in op het verloop van de Nederlandse procedure en concludeert dat "a request to stay the proceedings [before the Amsterdam District Court] pending a decision in the case before the North Dakota State court would already fail, given that the subject matter of the two proceedings is different" (productie 52, par. 17). In par. 41-43 van zijn opinie zet hij uiteen waarom deze twee zaken niet gaan over hetzelfde onderwerp en sluit hij kort gezegd aan bij wat hiervoor is gesteld. Hij merkt in dat kader ook op dat de beweerdelijke schadeposten van ET in de Staatsrechtszaak en de schadeposten van GPI in deze zaak volledig los van elkaar staan.
140. De tweede opinie is opgesteld door prof. Justin Borg-Barthet, decaan en hoogleraar EU recht en internationaal privaatrecht aan de University of Aberdeen. GPI overlegt deze opinie als **productie 53**. Borg-Barthet was als lid van de Expert Group on SLAPPs van de Europese Commissie betrokken bij de totstandkoming van de Richtlijn en heeft dus op dit gebied een bijzondere expertise. Voor zover in dit stadium van de zaak relevant gaat hij in par. 17 en 18 van zijn opinie in op de inhoud van art. 17 Richtlijn. In dat verband concludeert hij (par. 18):
- "Furthermore, in the absence of an anti-SLAPP law in North Dakota, it appears that a defendant in North Dakota proceedings would not have had an opportunity to invoke anti-SLAPP provisions in that jurisdiction. It follows that a defendant would only be able to invoke those provisions elsewhere, and that they would do so on the basis of an inquiry which could not have been conducted in a North Dakota court"
141. De rechter in de Staatsrechtszaak heeft vervolgens bevestigd dat die zaak en de Nederlandse zaak niet over hetzelfde onderwerp gaan in het vonnis waarbij hij de door ET gevorderde ASI afwees. Het relevante toetsingskader voor de beoordeling van ASI's omvat onder meer het criterium of er sprake is van "hetzelfde onderwerp" (productie 40, par. 5-6). De Amerikaanse rechter oordeelt als gezegd dat de Staatsrechtszaak en deze zaak niet gaan over hetzelfde onderwerp. Daartoe overweegt hij dat de zaken allebei te maken hebben met de protesten tegen de DAPL, maar (productie 40, par. 7):

"as indicated by the recitation of the claims in the respective actions, the issues do not seem to be the same. As noted in GPI's brief, North Dakota does not recognize a SLAPP or anti-SLAPP action, as such. So, as that issue was not raised in North Dakota, but is alleged and recognized in the Netherlands, there is a difference on that issue. Likewise, the North Dakota action did not consider any allegations of defamatory statements directed toward GPI from Energy Transfer. All of the defamatory claims in the North Dakota action addressed those from the Greenpeace Defendants towards Energy Transfer."

142. Ook overigens ziet de Amerikaanse rechter geen bezwaren tegen het tegelijk voeren van de Nederlandse zaak en de Staatsrechtszaak, onder meer overwegend:

“Because GPI’s Dutch claims do not require the parties to relitigate the claims of the North Dakota action, the Court does not find the Dutch action to be vexatious.” (par. 9)

en

“The issue of comity does not apply to GPI’s SLAPP claims or GPI’s defamation claims, as those matters are not pending before the North Dakota court.” (par. 10)

143. ET is hiertegen in hoger beroep gegaan, maar de huidige stand van zaken is dus dat de Amerikaanse rechter in de Staatsrechtszaak heeft vastgesteld dat de Staatsrechtszaak en de Nederlandse zaak niet gaan over hetzelfde onderwerp.
144. De Staatsrechtszaak en deze zaak gaan dus niet over hetzelfde onderwerp, waarmee geen risico op tegenstrijdige beslissingen bestaat en waardoor de vordering tot aanhouding op grond van art. 12 Rv van ET niet voor toewijzing in aanmerking komt.

5.2.2 *Stellingen ET kunnen niet tot andere conclusie leiden*

145. ET bepleit dat de procedures wél over hetzelfde onderwerp zouden gaan. Zij meent dat in beide procedures de vraag centraal zou staan “of Energy Transfer een gegronde vordering heeft” (incidentele conclusie, par. 8.20). Zoals hiervoor toegelicht is dat niet het geval: de vraag of naar het toepasselijke Amerikaanse recht de vorderingen van ET in de Staatsrechtszaak toewijsbaar zijn is juist uitdrukkelijk niet aan de orde in deze zaak. Daarmee kan de stelling van ET niet leiden tot een andere conclusie dan afwijzing van de vordering tot aanhouding. Ten overvloede merkt GPI nog het volgende op.
146. ET wijst op het *Gantner/Basch*-arrest van het HvJ EU.⁷¹ Daaruit volgt echter niet meer of minder dan dat de rechter bij de beantwoording van de vraag of sprake is van litispendentie ex art. 29 Brussel I bis de rechter uitsluitend dient uit te gaan van de aanspraken van de eisende partij in de beide betreffende procedures.⁷² Zoals hiervoor toegelicht volgt daaruit in dit geval dat de vorderingen, rechtsregels en feiten die in de Staatsrechtszaak door ET zijn aangevoerd, en in deze zaak door GPI zijn aangevoerd, volledig van elkaar verschillen. GPI begrijpt gezien de verwijzing naar dit arrest door ET niet waarom zij in detail ingaat op de materiële verweren van GPI in de Staatsrechtszaak (incidentele conclusie, par. 8.23-8.32) en verzoekt uw Rechtbank aan die stellingen, die GPI betwist, voorbij te gaan.
147. Dan betwist ET ook in dit verband nog eens dat de Federale Rechtszaak en de Staatsrechtszaak zouden kwalificeren als SLAPPs (incidentele conclusie, par. 8.20). De vraag of de handelwijze van ET onrechtmatig is c.q. kwalificeert als misbruik van recht is als gezegd echter niet aan de orde in dit stadium van de procedure.⁷³

⁷¹ HvJ EU 8 mei 2003, ECLI:EU:C:2003:257, C-111/01 (*Gantner/Basch*).

⁷² Zie M.W.F. Bosters, “Sdu Commentaar Burgerlijk Procesrecht”, art. 12 Rv.

⁷³ GPI wijst er overigens nog eens op dat de Richtlijn bescherming biedt tegen rechtszaken die “kennelijk ongegrond” zijn of kwalificeren als “misbruik van procesrecht” (in het Engels: ‘abusive’). Anders dan ET suggereert zijn dit geen cumulatieve vereisten. Dat blijkt al uit de formulering van de titel van de Richtlijn. In de

5.3 Subsidiair: vonnis Staatsrechtzaak zal niet in aanmerking komen voor erkenning

148. Voor zover uw Rechtbank wél zou aannemen dat de Staatsrechtzaak en deze zaak over hetzelfde onderwerp gaan in de zin van art. 12 Rv, voert GPI *subsidiair* aan dat geen ruimte bestaat voor toepassing van art. 12 Rv, nu de Staatsrechtzaak niet kan leiden tot een vonnis dat voor erkenning of tenuitvoerlegging vatbaar is in Nederland.
149. ET zal op de voet van art. 431 lid 2 Rv de Nederlandse rechter moeten vragen om erkenning van een in de Verenigde Staten gewezen vonnis. Het toepasselijke toetsingskader daarbij is door de Hoge Raad in het *Gazprombank/Bensadon*-arrest vastgesteld: er moet aan vier cumulatieve criteria zijn voldaan.⁷⁴
150. Het eerste vereiste is dat de rechtsmacht van de Amerikaanse rechter gebaseerd moet zijn op een naar internationale maatstaven aanvaardbare rechtsmachtgrond. Dat is niet het geval. GPI heeft hier in de Staatsrechtzaak herhaaldelijk en specifiek verweer op gevoerd, recentelijk bijvoorbeeld in haar “Renewed Motion for Judgment as a Matter of Law” van 16 april 2025 (productie 36, par. 6 e.v.), maar rechter Gion heeft hier geen beslissing op gegeven. De enige onderbouwing van rechtsmacht die in de nu zes jaar durende Staatsrechtzaak gegeven is, is de volgende voorlopige conclusie van rechter Marquart in zijn hiervoor besproken 'Memorandum Opinion and Order' van 13 februari 2020 (productie ET 6, par. 5): “there is personal jurisdiction of GPI by contact. It committed tortuous acts outside the state causing injury to persons or property in the state. Here, Plaintiffs have made out a prima facie cause of action for defamation.”
151. Het feit dat GPI een brief van een andere Nederlandse NGO ondertekend heeft, gericht aan voor het grootste deel niet-Amerikaanse banken, levert naar internationale maatstaven echter geen redelijke grond voor rechtsmacht op. Overigens heeft de federale rechter de claim van ET tegen BankTrack – dat de brief opgesteld en gepubliceerd heeft – in 2018 reeds verworpen, omdat er geen gronden waren voor de uitoefening van rechtsmacht (dagvaarding, par. 43). Dat moet *a fortiori* gelden voor GPI, nu haar rol als ondertekenaar nog veel beperkter was.
152. Alleen om die reden al bestaat er, in de context van dit subsidiaire verweer, geen ruimte voor toepassing van art. 12 Rv en ligt de vordering van ET tot aanhouding voor afwijzing gereed. Ook aan andere cumulatieve voorwaarden van art. 431 lid 2 Rv is echter niet voldaan.

authentieke Engelse taalversie (vetgedrukt: advocaat): “[Directive] on protecting persons who engage in public participation from manifestly unfounded claims **or** abusive court proceedings (‘Strategic lawsuits against public participation’)”.

⁷⁴ Hoge Raad 26 september 2014, ECLI:NL:HR:2014:2838 (*Gazprombank/Bensadon*), r.o. 3.6.4. De criteria, die ET ook noemt in haar incidentele conclusie, worden hierbij voor de leesbaarheid herhaald:

- (i) de bevoegdheid van de rechter die de beslissing heeft gegeven, berust op een bevoegdheidsgrond die naar internationale maatstaven algemeen aanvaardbaar is,
- (ii) de buitenlandse beslissing is tot stand gekomen in een gerechtelijke procedure die voldoet aan de eisen van behoorlijke en met voldoende waarborgen omklede rechtspleging,
- (iii) de erkenning van de buitenlandse beslissing is niet in strijd met de Nederlandse openbare orde,
- (iv) de buitenlandse beslissing is niet onverenigbaar is met een tussen dezelfde partijen gegeven beslissing van de Nederlandse rechter, dan wel met een eerdere beslissing van een buitenlandse rechter die tussen dezelfde partijen is gegeven in een geschil dat hetzelfde onderwerp betreft en op dezelfde oorzaak berust, mits die eerdere beslissing voor erkenning in Nederland vatbaar is.

153. Een ander belangrijk vereiste is dat de erkenning van de buitenlandse beslissing niet in strijd mag zijn met de openbare orde (vereiste iii uit het *Gazprombank/Bensadon*-arrest). GPI meent dat de Amerikaanse rechter alsnog zal weigeren rechtsmacht uit te oefenen jegens GPI, althans de eisen van ET alsnog volledig zal afwijzen. Maar als de Staatsrechtszaak niettemin zou leiden tot een veroordelend vonnis jegens GPI kan dit, naar zijn aard, niet leiden tot een vonnis dat verenigbaar is met de Nederlandse openbare orde. Daarbij speelt de vrijheid van meningsuiting van GPI, zoals onder meer vastgelegd in art. 7 Grondwet, art. 10 EVRM en art. 11 Handvest, een doorslaggevende rol. Alle door ET aangevoerde rechtspraak over de beweerdelijke erkenning van Amerikaanse vonnissen in Nederland mist dit element, en is daarmee betekenisloos voor de beoordeling van deze zaak.⁷⁵
154. Als er uiteindelijk uit de Staatsrechtszaak een vonnis zou volgen waarin GPI wegens het, *in elk geval* naar Nederlandse en Europese begrippen volstrekt legitieme gebruik maken van haar uitingsvrijheid, zou worden veroordeeld tot betaling van een schadevergoeding, zou erkenning daarvan in Nederland in strijd zijn met art. 10 EVRM.⁷⁶ Het is vaste rechtspraak van het EHRM dat er voor de nationale rechter in het licht van art. 10 EVRM een hoge drempel geldt voor toewijzing van enige schadevergoeding naar aanleiding van uitingen in het publieke debat (en zeker politieke uitingen).⁷⁷ Daarbij is het feit dat voor de veroordeling een basis in het nationale recht bestond niet toereikend.⁷⁸ In het licht van het vereiste van proportionaliteit van art. 10 lid 2 EVRM kijkt het EHRM daarbij extra streng naar toewijzing van (relatief) hoge schadevergoedingen in uitzingszaken. Dergelijke veroordelingen hebben namelijk een groot *chilling effect* op de uitoefening van de vrijheid van meningsuiting en daarmee aan de deelname aan het publieke debat. Ook is van belang dat NGO's als GPI, net als media, door het EHRM gezien worden als 'public watchdogs' die aanspraak kunnen maken op een hoog niveau van bescherming van hun rechten onder artikel 10 EVRM,⁷⁹ en dat grote ondernemingen zoals Energy Transfer zich in hogere mate kritiek moeten laten welgevalen.⁸⁰

⁷⁵ De Nederlandse rechtspraak waar Energy Transfer naar verwijst betreft uitsluitend standaard internationale handelsgeschillen. Zie Rb. Midden-Nederland 11 september 2019, ECLI:NL:RBMNE:2019:4310, betreffende een zakelijk geschil over de verkoop van koffie; en Gerechtshof 's-Hertogenbosch 31 augustus 2021, ECLI:NL:GHSHE:2021:2699, een zakelijk geschil in de paardensport.

⁷⁶ Uit vaste rechtspraak van het EHRM en de Nederlandse rechter volgt het fundamentele belang voor een democratische rechtsorde van de door art. 10 EVRM beschermde rechten. Deze rechten kwalificeren zonder meer als "fundamentele waarden en beginselen van de Nederlandse rechtsorde". De erkenning van een in de Staatsrechtszaak te wijzen vonnis zal de kern van deze waarden en beginselen aantasten. Vergelijk Gerechtshof Amsterdam 17 juli 2018, ECLI:NL:GHAMS:2018:3008, r.o. 3.23.

⁷⁷ Zie bijvoorbeeld EHRM 15 september 2022, nr. 22287/08 (*Yeremenko/Oekraïne*); EHRM 28 juli 2020, nr. 53028/14 (*Macovei/Roemenië*); EHRM 15 juni 2017, nr. 28199/15 (*Independent Newspapers/Ierland*); EHRM 15 februari 2005, nr. 68416/01 (*Steel & Morris/Verenigd Koninkrijk*); EHRM 18 oktober 2022, nr. 22953/16 (*Stancu e.a./Roemenië*).

⁷⁸ Ook in de Richtlijn is bevestigd dat toewijzing van een schadevergoeding niet automatisch betekent dat de zaak geen SLAPP is, zie overweging 16 Richtlijn: "SLAPPs in third-countries may involve excessive damages being awarded against persons engaged in public participation". Zie in dit verband ook de opinie van Borg-Barthet, (productie 53, par. 13), overweging 29 Richtlijn en de MvT bij de Implementatiewet van de Richtlijn die hier naar verwijst (productie 62 ET, p. 9).

⁷⁹ Zie dagvaarding par. 104 en de verwijzingen naar o.a. jurisprudentie aldaar.

⁸⁰ Zie bijvoorbeeld EHRM 15 februari 2005, nr. 68416/01 (*Steel & Morris/Verenigd Koninkrijk*).

155. Deze vaste rechtspraak, die ingevolge art. 93 Grondwet ook sinds jaar en dag geldt bij de Nederlandse rechter, is bevestigd door het bepaalde in art. 16 Richtlijn, dat lidstaten verplicht om te verzekeren dat de erkenning van vonnissen te weigeren in zaken “[that] are considered manifestly unfounded or abusive under the law of the Member State in which such recognition or enforcement is sought”. Ook daaruit volgt dat elk vonnis in de Staatsrechtszaak strijdig met de openbare orde zal zijn en dus niet voor erkenning of tenuitvoerlegging in Nederland in aanmerking zal komen.
156. Er bestaat in de EU volledige consensus over dit punt. Het HvJ EU heeft, in het *Real Madrid*-arrest, bevestigd dat het opleggen van een disproportioneel hoge schadevergoeding door een rechter in een EU-lidstaat aan deelnemers in het publieke debat in een andere EU-lidstaat een *chilling effect* op de vrijheid van meningsuiting heeft.⁸¹ Hieruit volgt dat de nationale rechter in de EU-lidstaat waar om erkenning van dit vonnis gevraagd wordt de erkenning van een dergelijk vonnis moet weigeren vanwege strijd met de openbare orde.⁸²
157. In de zaak die tot dit arrest leidde had de Spaanse rechter een Franse krant en een journalist veroordeeld tot het betalen van € 300.000,- aan Real Madrid vanwege reputatieschade door een publicatie (en € 90.000,- aan rente en kosten).⁸³ Real Madrid wilde dit vonnis erkend krijgen en ten uitvoer leggen in Frankrijk. Echter, de Franse rechter weigerde dit wegens strijd met de openbare orde, specifiek omdat de veroordelingen “een afschrikkende werking hadden voor de deelname van een journalist en een persorgaan aan het openbare debat over onderwerpen van maatschappelijk belang” en daarmee een inbreuk opleverden op de vrijheid van meningsuiting.⁸⁴
158. Het HvJ overweegt dat art. 11 Handvest (c.q. art. 10 EVRM)⁸⁵ “nauwelijks ruimte laat voor beperkingen van de vrijheid van meningsuiting op het gebied van (...) kwesties van algemeen belang”.⁸⁶ Het HvJ oordeelt dat verder “elke ongerechtvaardigde beperking van de vrijheid van meningsuiting het risico met zich mee[brengt] dat de berichtgeving in de media over soortgelijke kwesties in de toekomst wordt belemmerd of stilgelegd”.⁸⁷ Daarom moet “de grootst mogelijke voorzichtigheid worden betracht wanneer de genomen maatregelen of opgelegde sancties van dien aard zijn dat zij de pers ervan kunnen afbrengen deel te nemen aan de bespreking van kwesties die raken aan een legitiem algemeen belang, en dus een afschrikkend effect kunnen hebben op de uitoefening van de

⁸¹ HvJ EU 4 oktober 2024, ECLI:EU:C:2024:843 (*Real Madrid*).

⁸² HvJ EU 4 oktober 2024, ECLI:EU:C:2024:843 (*Real Madrid*). Deze zaak ging over erkenning van rechterlijke uitspraken tussen EU lidstaten op basis van Brussel I-bis. Het uitgangspunt van Brussel I-bis is wederzijds vertrouwen, hetgeen in beginsel vereist dat EU lidstaten elkaars rechterlijke beslissingen erkennen. In een dergelijke context kan slechts in uitzonderlijke gevallen op basis van strijd met de openbare orde tot weigering van erkenning worden overgaan, wanneer erkenning op aanvaardbare wijze zou indruisen tegen de rechtsorde van de aangezochte lidstaat, doordat zij inbreuk zou maken op een fundamenteel rechtsbeginsel (r.o. 29-37). In *Real Madrid* was hier sprake van door strijd met artikel 11 Handvest (het parallelle artikel van artikel 10 EVRM). Tussen Nederland en de Verenigde Staten geldt geen vergelijkbaar beginsel van wederzijds vertrouwen en staat het de Nederlandse rechter dus vrij om uitspraken uit de VS streng(er) te toetsen.

⁸³ HvJ EU 4 oktober 2024, ECLI:EU:C:2024:843 (*Real Madrid*), r.o. 20.

⁸⁴ HvJ EU 4 oktober 2024, ECLI:EU:C:2024:843 (*Real Madrid*), r.o. 21.

⁸⁵ Het HvJ interpreteert in deze uitspraak artikel 11 Handvest aan de hand van EHRM-jurisprudentie over artikel 10 EVRM, aangezien deze twee artikelen voor zover hier relevant dezelfde inhoud hebben.

⁸⁶ HvJ EU 4 oktober 2024, ECLI:EU:C:2024:843 (*Real Madrid*), r.o. 53.

⁸⁷ HvJ EU 4 oktober 2024, ECLI:EU:C:2024:843 (*Real Madrid*), r.o. 60.

persvrijheid met betrekking tot dergelijke kwesties”.⁸⁸ Verder overweegt het HvJ EU: “in elke beslissing tot toekenning van schadevergoeding wegens aantasting van de reputatie moet een redelijke verhouding bestaan tussen het toegekende bedrag en de schade in kwestie”.⁸⁹ Het HvJ EU concludeert dat tenuitvoerlegging van een beslissing zoals in *Real Madrid* “moet worden geweigerd indien zij tot een kennelijke schending van de in artikel 11 van het Handvest neergelegde rechten en vrijheden zou leiden” aangezien een “dergelijke kennelijke schending (...) een aangelegenheid van openbare orde in de aangezochte lidstaat [is].”⁹⁰

159. GPI benadrukt hierbij dat deze zaak draaide om erkenning van rechterlijke uitspraken binnen de EU op basis van Brussel I bis, waarvoor het beginsel van wederzijds vertrouwen geldt en dus een hoge drempel voor het aannemen van strijd met de openbare orde bestaat. Het is tekenend voor het belang dat in de EU wordt gehecht aan de door art. 11 Handvest (c.q. 10 EVRM) beschermde rechten dat op grond hiervan volgens het HvJ EU deze drempel gehaald kan worden met inachtneming van de criteria uit het arrest. Bovendien geldt dit beginsel van wederzijds vertrouwen niet tussen Nederland en de Verenigde Staten, waardoor de drempel voor het aannemen van strijd met de openbare orde (veel) lager ligt.⁹¹ Het belang dat aan de door art. 11 Handvest (c.q. 10 EVRM) beschermde rechten toekomt blijft ook in die situatie uiteraard gelijk.
160. Gegeven deze omstandigheden is ondenkbaar dat een vonnis in de Staatsrechtszaak in aanmerking zou komen voor erkenning door een Nederlandse rechter. Dit alles geldt uiteraard temeer naar de huidige stand van zaken in de Staatsrechtszaak, waarbij GPI USD 64 miljoen, waaronder strafschade, zou moeten betalen voor het mede ondertekenen van een open brief. Het *chilling effect* van het erkennen van een dergelijke veroordeling in Nederland zou ongekend zijn.
161. Alleen om die reden al bestaat er, in de context van dit subsidiaire verweer, geen ruimte voor toepassing van art. 12 Rv en ligt de vordering van ET tot aanhouding voor afwijzing gereed.
162. Tot slot is de Staatsrechtszaak tot op heden niet gevoerd met inachtneming van de beginselen van een behoorlijke procesgang (vereiste ii uit het *Gazprombank/Bensadon*-arrest). GPI heeft in haar dagvaarding in dit kader verschillende bezwaren genoemd (par. 58-63) en het verloop van de procedure sindsdien kent nog talrijke andere ernstige tekortkomingen. Deze zal zij nog in detail aan de orde stellen in de Staatsrechtszaak in het kader van een ‘Motion for a New Trial’. GPI verwijst in elk geval naar de bezwaren die zij heeft geuit tegen de beoordeling van de Staatsrechtszaak door een jury uit Morton County in haar ‘Petition for Supervisory Writ’ van 27 februari 2025 (**productie 54**), waaruit volgt dat het niet mogelijk is om een onpartijdige jury uit Morton County samen te stellen omdat de potentiële en uiteindelijk geselecteerde juryleden bevooroordeeld waren, zowel door hun persoonlijke ervaringen als door nepkranten die in het district verspreid zijn voorafgaand aan ‘trial’, tegelijk met reclamecampagnes van ET op TV en internet. De Supreme Court van North Dakota heeft deze ‘petition’ zonder inhoudelijke bespreking afgewezen. Voor zover uw Rechtbank dit punt van doorslaggevend belang zou achten voor de beoordeling van dit

⁸⁸ HvJ EU 4 oktober 2024, ECLI:EU:C:2024:843 (*Real Madrid*), r.o. 61.

⁸⁹ HvJ EU 4 oktober 2024, ECLI:EU:C:2024:843 (*Real Madrid*), r.o. 57.

⁹⁰ HvJ EU 4 oktober 2024, ECLI:EU:C:2024:843 (*Real Madrid*), r.o. 66-67.

⁹¹ Zie ook *Yukos*: Hoge Raad 18 januari 2019, ECLI:NL:HR:2019:54, r.o. 4.1.2 en 4.1.3.

incident biedt GPI uitdrukkelijk nader bewijs aan van haar stelling dat de Staatsrechtszaak niet is gevoerd met inachtneming van de beginselen van een behoorlijke procesgang.

163. Ook daarom is er geen ruimte voor toepassing van art. 12 Rv in deze zaak.

5.4 Meer subsidiair: geen grond voor gebruik discretionaire bevoegdheid

164. GPI voert *meer subsidiair*, als uw Rechtbank zou oordelen dat aan de hiervoor besproken voorwaarden voor toepassing van art. 12 voldaan zou zijn, aan dat er in de specifieke omstandigheden van deze zaak geen grond bestaat voor aanhouding van de zaak. Van belang daarbij is, als gezegd, dat het hier gaat om een discretionaire bevoegdheid.⁹² Alle feiten en omstandigheden van het geval kunnen een rol spelen bij deze beoordeling.
165. Een al op zichzelf doorslaggevende omstandigheid daarbij is dat de Nederlandse wetgever expliciet heeft besloten dat aanhouding in een zaak als deze niet mogelijk is. Art. 17 lid 2 Richtlijn biedt aan lidstaten de ruimte om de nationale rechter de optie te geven om in een zaak als bedoeld in art. 17 lid 1 Richtlijn, die zaak aan te houden zolang de SLAPP aanhangig is in het derde land (zie ook overweging 44 Richtlijn).

De Nederlandse wetgever heeft ervoor gekozen om geen gebruik te maken van deze ruimte. Het bepaalde in art. 17 lid 2 Richtlijn is dus niet van betekenis naar Nederlands recht. In de MvT bij de Implementatiewet motiveert de Nederlandse wetgever deze keuze als volgt: “Van deze mogelijkheid wordt geen gebruik gemaakt, omdat er geen reden is om de mogelijkheden van potentiële SLAPP-doelwitten in deze te beperken.”⁹³

166. Daaruit volgt dat aanhouding in deze zaak direct zou ingaan tegen de bedoeling van zowel de Europese als de Nederlandse wetgever om in een EU-lidstaat gevestigde doelwitten van SLAPPs in derde landen praktische en effectieve rechtsbescherming te bieden tegen dergelijke SLAPPs. Juist ook terwijl de procedure in het derde land nog aanhangig is (overweging 44 Richtlijn), zoals vaak het geval zal zijn. De vraag óf er sprake is van een SLAPP in dat derde land, en óf het doelwit inderdaad vergoeding van kosten en schade kan eisen bij de nationale rechter, dient uitsluitend in de inhoudelijke fase van de procedure beslecht te worden. GPI verwijst verder naar wat zij hiervoor heeft gesteld over de relevantie van de Richtlijn voor de beoordeling van deze zaak (par. 114-118, zie incidentele conclusie, par. 8.45). In het bijzonder geldt daarbij dat GPI recht heeft op praktische en effectieve bescherming van haar rechten op grond van art. 10 EVRM (en de positieve verplichtingen die hieruit voor de Staat volgen), en dus onder meer op een spoedige inhoudelijke behandeling van deze zaak.
167. Uit dit alles volgt ook dat de goede procesorde gediend is met het voortzetten van deze zaak, en aanhouding juist strijdig met de goede procesorde zou zijn (incidentele conclusie, par. 8.44). Het beroep op bewerkstelligen van een efficiënte rechtsbedeling door ET faalt nu de Staatsrechtszaak en deze zaak niet gaan over hetzelfde onderwerp, zoals hiervoor toegelicht (incidentele conclusie, par. 8.34). Daaruit volgt ook dat de Staatsrechtszaak niet overgedaan hoeft te worden voor de Nederlandse rechter, zoals ET ten onrechte stelt (incidentele conclusie, par. 8.35-8.27). Voor elk van deze punten geldt bovendien dat zij

⁹² Hoge Raad 29 september 2023, ECLI:NL:HR:2023:1265, r.o. 3.3.5.

⁹³ *Kamerstukken II* 2024-25, 36731, nr. 3, p. 17. Deze zin was ook al opgenomen in de concept MvT op p. 14.

direct in strijd zijn met de bedoeling van de Europese en Nederlandse wetgever om doelwitten van SLAPPs in derde landen effectieve bescherming te bieden.

168. Het belang van GPI bij een voortvarend verloop en eindoordeel in deze procedure is tot slot evident (in tegenstelling tot wat ET voor haar probeert te insinueren, incidentele conclusie par. 8.46 e.v.). GPI lijdt doorlopend grote materiële en immateriële schade door de handelwijze van ET en heeft recht op, en belang bij, praktische en effectieve rechtsbescherming hiertegen. Zoals toegelicht voorziet het Nederlandse recht in deze rechtsbescherming.
169. De vraag wat eventuele moeilijkheden voor GPI zouden zijn bij het ten uitvoer leggen van een dergelijk vonnis in de Verenigde Staten (incidentele conclusie, par. 8.47-8.49) speelt hier geen rol bij. Het criterium voor aanhouding is of het vonnis uit de buitenlandse procedure voor erkenning in Nederland in aanmerking komt, niet andersom. Het ligt bovendien voor de hand dat GPI in alle gevallen beter af is mét een executoriale titel op grond van een Nederlands vonnis dan zonder, waarmee het belang van GPI gegeven is. Ook miskent ET het belang dat GPI heeft bij haar vordering tot het uitspreken van een verklaring voor recht. De Hoge Raad heeft, ook in een zaak waar art. 10 EVRM niet in het geding was, dan ook geoordeeld dat aanhouding niet op zijn plaats is als “de eisende partij er een redelijk belang bij heeft de procedure voor de Nederlandse rechter voort te zetten zonder de beslissing van de buitenlandse rechter af te wachten”.⁹⁴ Zoals toegelicht heeft GPI een groot en zwaarwegend belang bij voortzetting van deze procedure.
170. Het belang van ET bij aanhouding is daarentegen zeer beperkt, en zij motiveert dit ook nauwelijks (incidentele conclusie, par. 8.52). Van haar mag als internationaal miljardenbedrijf verwacht worden dat zij in staat is zich te verweren in een procedure als deze. Dit geldt temeer in het licht van de verhoudingsgewijs vele male grotere procedures die zij tegen GPI en anderen in de Verenigde Staten heeft aangespannen.
171. Ook in dit verband bepleit ET dat haar zaken tegen GPI in de Verenigde Staten niet als SLAPP zouden kwalificeren (incidentele conclusie, par. 8.41-8.42). Dit argument is ook hier weer misplaatst, nu het te ver vooruitloopt op de inhoudelijke behandeling van de zaak. GPI verwijst verder naar wat zij hierover eerder heeft opgemerkt, zie par. 88-89, 124 & 147.
172. Verder suggereert ET dat de Staatsrechtszaak “in twee tot drie jaar zal zijn afgerond”. Het is onduidelijk waar ze deze stelling op baseert. De Staatsrechtszaak duurt al jaren en de procedurele complicaties blijven zich opstapelen. Er is zelfs nog geen zicht op een definitief eindoordeel in eerste aanleg, terwijl er al verschillende oordelen in eerste aanleg zijn voorgelegd aan de Supreme Court van North Dakota. ET heeft zelf in elk geval al aangekondigd separaat in beroep te gaan tegen het meest recente oordeel van de rechter (productie 39), wat dus nog niet het eindvonnis in eerste aanleg is.
173. Verder kunnen partijen op grond van art. 59 North Dakota Rules of Civil Procedure ook nog verzoeken voor een ‘new trial’ in eerste aanleg, zoals GPI voornemens is. De grondslag voor een dergelijk verzoek kan gelegen zijn in het oneerlijke verloop van de procedure,

⁹⁴ Hoge Raad 3 juli 1995, ECLI:NL:HR:1995:ZC1786, r.o. 3.4.

toewijzing van excessieve schadebedragen, gebrek aan bewijs en/of 'errors of law' die tijdens de procedure zijn begaan.⁹⁵

174. Alles wijst er momenteel dus op dat de Staatsrechtszaak zich nog vele jaren lang zal voortslepen. Dit onderstreept slechts het belang van GPI bij een spoedig oordeel in deze zaak. Al met al meent GPI dat, zelfs als voldaan zou zijn aan de voorwaarden van art. 12 Rv (stap 1 en stap 2), uit de relevante feiten en omstandigheden duidelijk blijkt dat er geen reden is voor aanhouding van de zaak.

6 OVERIGE PUNTEN

175. In het geval uw Rechtbank zich bevoegd zou achten, verzoekt ET tussentijds hoger beroep open te stellen (incidentele conclusie, par. 9.1). GPI verzet zich hier met klem tegen, en wijst er op dat het uitgangspunt is dat tegen tussenvonnissen ex art. 337 lid 2 Rv in beginsel geen hoger beroep kan worden ingesteld totdat het eindvonnis is gewezen. ET verwijst in voetnoot 232 naar in de Groene Serie genoemde argumenten die in zijn algemeenheid vóór tussentijds hoger beroep zouden kunnen pleiten, maar laat daarbij de laatste zinnen van dit citaat weg:⁹⁶

“Daar staat weliswaar tegenover dat een (tussentijds) hoger beroep als zodanig ook kostenverhogend en vertragend werkt, maar dat is ook zo wanneer het pas wordt ingesteld na het eindvonnis. Bij dit alles moet de rechter natuurlijk ook in het oog houden dat de wetgever niet voor niets is teruggekomen van het vóór 2002 geldende systeem. Als uitgangspunt was de verwachting dat het voor de snelheid van de procedure beter is tussentijds hoger beroep uit te sluiten. De rechter die denkt dat het toch beter is tussentijds hoger beroep toe te staan, moet daarvoor goede redenen hebben.”

176. Juist in deze zaak bestaan er geen goede redenen voor het toestaan van tussentijds hoger beroep, waarbij ET ongetwijfeld tot aan de Hoge Raad zal doorprocederen en blijven proberen om prejudiciële vragen aan het HvJ EU te doen stellen. GPI heeft als slachtoffer van onrechtmatig handelen (c.q. misbruik van recht) door ET, dat haar grondrecht van uitingsvrijheid in de kern aantast en waarbij SLAPPs in het geding zijn, recht op en belang bij een zo spoedig mogelijke inhoudelijke behandeling van deze zaak. Bij tussentijds hoger beroep zal inhoudelijke behandeling van deze zaak nog geruime tijd op zich laten wachten, wat uiteraard precies de bedoeling is van ET. Dat is geen legitiem belang en weegt niet op tegen het grote en zwaarwegende belang van GPI bij spoedige inhoudelijke behandeling van deze zaak. GPI meent dus dat het verzoek van ET om tussentijds hoger beroep open te stellen als uw Rechtbank rechtsmacht zou aannemen afgewezen dient te worden.
177. GPI merkt tot slot op dat zij in de hoofdzaak om een volledige proceskostenveroordeling heeft gevraagd. De beslissing hierover zal pas in de hoofdzaak gemaakt kunnen worden: voor dit incident verzoekt GPI veroordeling in de proceskosten op basis van liquidatietarief. Echter, als de vorderingen van GPI in de hoofdzaak toegewezen zouden worden meent zij dat ook haar volledige kosten voor de behandeling van dit incident voor toewijzing in

⁹⁵ Rule 59 North Dakota Rules of Civil Procedure, te raadplegen via: <https://www.ndcourts.gov/legal-resources/rules/ndrcivp/59>

⁹⁶ Van der Helm, in: GS Burgerlijke Rechtsvordering, art. 337 Rv, aant. 10.

aanmerking komen. De op dat moment reeds betaalde proceskosten in dit incident zullen daarop in mindering gebracht worden.

7 CONCLUSIE

178. GPI concludeert in het incident strekkende tot exceptie van onbevoegdheid tevens litispensentie tot afwijzing van alle vorderingen van Energy Transfer c.s., met veroordeling van Energy Transfer c.s. in de volledige kosten van het incident onder de bepaling dat indien deze kosten niet zijn betaald binnen veertien dagen na de datum waarop het vonnis is gewezen, wettelijke rente daarover verschuldigd zal zijn.

Advocaat

Deze zaak wordt namens Stichting Greenpeace Council behandeld door mr. E.W. Jurjens van Prakken d'Oliveira Human Rights Lawyers, ejurjens@prakkendoliveira.nl, 020 344 6200.